

BEROEPSBELANGEN

DE UITVOERING DER „TECHNIKERSWET”

Wij laten hieronder in extenso volgen de belangrijke juridische adviezen, die de Ned. Mij. tot bev. der Tandheelkunde bij haar actie tegen de uitvoering van de wet van 29 Juni 1925 heeft ingewonnen.

RED.

Ik heb de eer betreffende de Wet van 29 Juni 1925 Stbl. no. 282, houdende wijziging van de Wet van 24 Juni 1876 Stbl. no. 117 het volgende als mijn oordeel te Uwer kennis te brengen.

Het karakter van de bovengenoemde wet is volkomen duidelijk. Uit de considerans zoowel als uit de gevoerde beraadslagingen (zie speciaal de redevoeringen van Dr. Scheurer, Mr. Oud en Minister Aalberse) blijkt, dat men een overangsbepaling heeft willen maken, teneinde degenen, die in 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten, zonder bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst te hebben verkregen, niet plotseling hun economisch bestaan onmogelijk te maken.

De overangsbepaling had, zoo werd betoogd, eigenlijk in de Wet van 28 April 1913 Stbl. no. 167 moeten zijn opgenomen, maar het karakter der wet verandert daardoor niet. Het is de vraag, of dit wel de meest gelukkige voorziening in de moeilijkheid was, en men niet beter op andere wijze had kunnen voorzien in de speciale schade, die door verandering der wetgeving in het belang der volksgezondheid voor sommigen is ontstaan; intuschen, waar de wetgever dezen vorm heeft gekozen, kan dit punt verder buiten beschouwing blijven.

De wet heeft nu, waar een nadere omschrijving wegens bijzondere omstandigheden van elk geval waarschijnlijk niet gemakkelijk zou zijn, het aandeel over de vraag, wie in concreto van deze overangsbepaling zouden kunnen profiteren, voor een deel aan den met de uitvoering van deze wet belaste Minister, overgelaten.

Voor een deel: immers de voorwaarde, dat vóór Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep is toegepast, zonder dat de bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst was verkregen, is in de wet *objectief* gesteld, en *niet* van het oordeel des

Ministers afhankelijk gesteld. Aan 's Ministers oordeel is enkel onderwopen, of de *opleiding*, die de betrokken technicus heeft genoten, inderdaad waarborgt, dat hij bekwaam is voor de toepassing der volledige tandprothese.

Omtrent de wijze, waarop de Minister zich dit oordeel behoort te vormen, bevat de wet geen voorschriften. Hij is daarin vrij, maar blijft, zooals Minister Aalberse trouwens uitdrukkelijk heeft erkend, dan ook ten volle verantwoordelijk voor de wijze, waarop deze bevoegdheid wordt uitgeoefend. De regeling, die het tweede lid van het eenige artikel der wet van 29 Juni 1925 inhoudt, kan den Minister niet ontslaan van deze, zijn volledige verantwoordelijkheid. De betrokken inspecteur vervult de hem daar opgedragen taak onder de verantwoordelijkheid des Ministers; indien zou blijken, dat deze functie op met den inhoud en de strekking der wet strijdige wijze is uitgeoefend, kan de Minister ter verantwoording worden geroepen.

Uit het bovenstaande volgt dus:

1. dat het met den uitdrukkelijken inhoud der wet in strijd is geweest, als (gelijk gij mij hebt medegedeeld, dat daadwerkelijk is geschied) personen, die vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese nog niet als beroep toepasten, tot toepassing van de volledige tandprothese bevoegd zouden zijn verklaard.

2. dat het geen juiste toepassing der wet is geweest, als personen, wier opleiding geen redelijke waarborgen opleverde, dat zij voor de toepassing der volledige tandprothese bekwaam zijn, nochtans bevoegd zijn verklaard. Bij de behandeling is van de zijde der Regeering met zooveel woorden verklaard, dat het hier te doen was om de billijkheid (te betrachten) tegenover enkele personen, *want het gaat niet over velen*" (rede van Minister Aalberse).

Bij een eventueele interpellatie zou dus van den Minister kunnen worden gevraagd:

1e. volledige verantwoording te geven over de wijze, waarop — en de criteria, waarnaar de bevoegdverklaringen zijn gegeven, en het aantal daarvan;

2e. dat de bevoegdheid, die eventueel mocht zijn gegeven aan personen, die vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese nog niet als beroep toepasten, weer worde ingetrokken, daar deze bevoegdheid *in strijd zou zijn met de wet*, zijn hier geen verkregen rechten in het spel;

3e. dat door den Minister wordt toegezegd, dat hij bij de beoordeeling van de door de belanghebbenden genoten opleiding zoodanige eischen zal stellen, als het belang der volksgezondheid vereischt en dat de wet niet buiten de grenzen harer strekking zal worden toegepast.

Als ultimum remedium blijft, wanneer de Minister niet bereid mocht blijken op deze punten bevredigende verklaringen en toezeggingen te doen, de mogelijkheid om door het gebruik van het recht van initiatief *bij de wet* de in strijd met de bedoeling der Kamer geschapen toestanden ongedaan te maken en het ontstaan van nieuwe bevoegdheden in fraudem legis te voorkomen.

Prof. Mr. R. KRANENBURG.

Amsterdam, Mei 1926.

Ik heb de eer U hierbij mijn door U gevraagd advies te doen toekomen omtrent de uitvoering der Wet van 29 Juni 1925 (S. no. 282) betreffende de toepassing der z.g. tandprothese.

Uitgaande van de feiten, die omtrent de wijze, waarop genoemde wet van 1925 tot heden is uitgevoerd, in verschillende publicatie's, waarvan ik heb kennis genomen, zijn medegedeeld, aarzel ik niet als mijn meening uit te spreken, dat die uitvoering *lijnrecht* met *geest* en *letter* van genoemde wet in *strijd* is.

a. De strijd met den *geest* der wet.

De strekking der wet is bij de behandeling van het ontwerp, waaruit zij is voortgekomen, in de Tweede Kamer op 30 April 1925 wel het duidelijkste uiteengezet door den heer Scheurer. Men heeft, zooals het ook door andere sprekers werd uitgedrukt, „een onrecht willen goed maken, een onbillijkheid willen herstellen” tegenover hen, die onder *vigueur* van de wet van 24 Juni 1876 (S. no. 117) meenden de bevoegdheid te hebben om als zelfstandige tandtechnici hun werk te verrichten, omdat die wet van 1876 geacht werd op de uitoefening der tandprothese geen betrekking te hebben. „Door de wijziging” (zegt de mem. v. toel. op het ontwerp) „bij de wet van 28 April 1913 (S. no. 167), van de wet van 24 Juni 1876 (S. no. 117), houdende de regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, is ondubbelzinnig komen vast te staan, dat het nemen van afdrukken van den mond en het inzetten van kunststanden en kunstgebitten valt onder de uitoefening der tandheelkunst. Voor dien moge theoretisch het toepassen der beperkte tandprothese onder uitoefening der tandheelkunde hebben

behoord, praktisch oefenden de zoogenaamde tandtechnici ongestoord hun beroep uit; de justitie liet hen ongemoeid; de publieke opinie beschouwde hen niet als wetsovertreders."

„Die tandtechnici" (zeide de heer Scheurer) „oefenden dus een onwettig beroep uit na de wet van 28 April 1913 (S. no. 167), maar het publiek en de justitie lieten hen daarin ongemoeid. Door dat ongemoeid laten door publiek en justitie bij de uitoefening van de beperkte tandprothese door de tandtechnici ontstond er voor die personen een soort gewoonterecht."

Welnu, het *eenige doel* van de wet van 1925 is geweest, uit een oogpunt van billijkheid, dit *gewoonterecht* te *sanctionneeren*. Vandaar dan ook dat uit den aard der zaak slechts gedacht is aan een zeer beperkt aantal personen, die vóór 1913 in den hierboven omschreven toestand verkeerden, en voor wie de nieuwe wet van 1925 bestemd was als een *overgangsbepaling*, die eigenlijk in de wet van 1913 vergeten was.

Minister Aalberse sprak dan ook van „de billijkheid, die er nu betracht werd tegenover *enkele personen*", en Mevrouw de Vries—Bruin sprak van de „5 of 10 personen, waar het hier om gaat".

Reeds uit deze geschiedenis der wet blijkt duidelijk dat, *al zou niet kunnen worden bewezen* dat de bevoegdheidsverklaring uit de wet van 1925 is verleend aan tal van personen, die aan de bij die wet gestelde eischen niet voldoen, dit het geval *moet* zijn geweest wanneer, gelijk blijkt, die verklaring is afgegeven aan meer dan *150 personen*, want uit de geschiedenis der wet en de daarbij door den Minister zoowel als door tal van Kamerleden gegeven toelichting staat *onomstootelijk* vast dat geen 150 personen of meer hebben kunnen verkeerden in het geval, waarop de wet het oog heeft. Ook zonder dat men van de feitelijke omstandigheden, waaronder die 150 of meer verklaringen zijn afgegeven, iets naders afwist, zou *onomstootelijk* vast staan dat de Regeering of de hoofdambtenaar, die namens haar handelde, de wet van 1925 niet heeft toegepast om, maar deze bedoeld heeft, *bestaand onrecht te herstellen*, maar om nieuw *onrecht te scheppen*.

Dat dus, in het licht van de geschiedenis der wet, de gevolgde practijk met den geest dier wet in strijd en dus *onwettig* is, is voor tegenspraak niet vatbaar.

b. De strijd met de *letter* der wet.

Het eenig artikel der wet van 29 Juni 1925 (S. no. 282) verklaart hen als blijvend bevoegd tot de toepassing der volledige tandprothese, die vóór 10 Juni 1913 die tandprothese als beroep toepasten zonder de bevoegdheid tot uitoefening der tandheel-

kunst te hebben verkregen, wanneer zij een opleiding hebben genoten, die naar het oordeel van den met de uitvoering dezer wet belasten Minister waarborgt, dat zij bekwaam zijn voor de toepassing der volledige tandprothese.

Het tweede lid van het artikel schrijft dan nader voor, aan welke voorwaarden de belanghebben hebben te voldoen om de verlangde bevoegdheidsverklaring te verkrijgen: t.w. de overlegging van zoodanige bescheiden, waaruit blijkt, dat zij vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten, en de overlegging van het bewijs hunner opleiding.

Uit den hierboven aangehaalden tekst nu der wet van 29 Juni 1925 (S. no. 282) volgt dat, wat daarbij ook aan het *oordeel* van den Minister als maatstaf voor de uitreiking der bevoegdheidsverklaring is overgelaten en dus ook uit een oogpunt van wetmatigheid aan objectieve controle onttrokken is, — de wet toch in elk geval dat oordeel van den Minister aan twee voorwaarden gebonden heeft, die voor objectieve waarneming vatbaar en dus aan het subjectief oordeel van den Minister onttrokken zijn, en waarvan derhalve het ontbreken de verleende bevoegdheidsverklaring *onwettig* maakt.

In de eerste plaats stelt de wet als objectieven eisch, dat de belanghebbende vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepaste, en zij vordert daarbij de overlegging van *bescheiden*, waaruit die toepassing als beroep *blijkt*.

Zijn dus die bescheiden niet overgelegd of zijn als zoodanig overgelegd valsche of misleidende bescheiden (bescheiden bijv. waaruit zou moeten volgen, dat de belanghebbende reeds op zijn 13e jaar de volledige tandprothese als beroep toepaste), dan ontbreekt aan de bevoegdheidsverklaring een door de wet vereischt objectief element, dat die verklaring *onwettig* maakt.

In de tweede plaats stelt de wet als objectieven eisch, dat de belanghebbende moet hebben gehad een *opleiding*, en zij vordert daarbij dat door hem van die opleiding wordt overgelegd het *bewijs*. De wet laat wel aan het subjectief oordeel van den Minister over om te beslissen, of die opleiding waarborgt dat de belanghebbende bekwaam is voor de toepassing der volledige tandprothese. ¹⁾

¹⁾ Men lette wel op dat het geheel iets anders is in de wet te zeggen, gelijk zij doet, dat de verklaring wordt afgegeven aan hen *wier opleiding naar het oordeel van den Minister waarborg geeft dat zij bekwaam zijn enz.*, dan in de wet te zeggen dat de verklaring wordt afgegeven aan hen, die *naar het oordeel van den Minister bekwaam zijn enz.* z. a. de Regeering de wet schijnt te lezen of gelezen te hebben.

Maar er moet zijn een opleiding, en er moet worden overgelegd een *bewijs* van die opleiding.

Dit zijn twee objectieve eischen, die de wet als voorwaarde voor de toepassing der wet vooropstelt en die dus aanwezig moeten zijn *vóórdát* het subjectief oordeel van den Minister bij de uitreiking der bevoegdheidsverklaring een rol komt spelen. Heeft dus die opleiding ontbroken, of is van die opleiding als bewijs overgelegd een stuk, waarvan ieder denkend wezen op het eerste gezicht begrijpt, dat het geen opleiding in werkelijkheid bewijst (Minister Aalberse dacht in de Tweede Kamer bij de behandeling van het ontwerp voor een bewijs van opleiding in de eerste plaats aan een buitenlandsch diploma maar daarna toch in elk geval aan een verklaring „afkomstig van iemand, die hier te lande dergelijke opleiding geeft”), — dan ontbreekt alweder aan de bevoegdheidsverklaring een door de wet vereischt aan het subjectief oordeel van den Minister onttrokken, objectief element, waardoor die verklaring *onwettig* is.

Voor zoodanige *in strijd met de wet van 29 Juni 1925 (S. no. 282)* uitgereikte verklaringen nu is de Minister, die met de uitvoering van deze wet belast is, d.i. de Minister van Arbeid, H. en N., verantwoordelijk.

Het is daarbij onverschillig, of die uitreikingen hebben plaats gehad tijdens het bewind van den tegenwoordigen Minister dan wel tijdens het ministerie van zijn voorganger; of — om het anders uit te drukken — of die uitreikingen door den daarmede belasten hoofdambtenaar aan het departement zijn geschied onder den tegenwoordigen dan wel onder den vorigen Minister.

Voor de onwettige toepassing eener wet is niet alleen, hoewel in de eerste plaats, verantwoordelijk de Minister, die haar heeft uitgevoerd, maar ook de Minister, die den onwettigen toestand, die van die uitvoering het gevolg is, in stand houdt.

De Minister, die een onwettige toepassing der wet, zij het ook niet van hem maar van een zijner voorgangers afkomstig, in stand houdt, komt in den „last”, waarmede het afkondigingsformulier van elke wet besluit, „om aan de nauwkeurige uitvoering der wet de hand te houden”, te kort en is voor die tekortkoming verantwoordelijk.

De vraag blijft nog over, welke middelen openstaan om de hierboven bedoelde onwettige toepassing der wet van 1925 en den daaruit ontstanen onregelmatigen toestand wederom op te heffen.

I. Het eerste en meest voor de hand liggende middel daartoe

zou kunnen zijn om den Minister, indien hij daartoe niet uit eigen beweging overgaat, in de Tweede Kamer, in den vorm eener interpellatie met, zoo noodig, daarop gevolgde motie, uit te noodigen om naar alle tot nu toe krachtens de wet van 29 Juni 1925 (S. no. 282) verleende verklaringen een onderzoek in te stellen: van elk dier verklaringen door een deskundige commissie te doen nagaan of hij, aan wien de verklaring is uitgereikt, aan de *twee objectieve eischen*, waarop naar de wet het oordeel van den Minister gegrond moet zijn, — n.l. de overlegging van de bescheiden, waaruit de toepassing van het beroep vóór 10 Juni 1913 blijken moet, en van het bewijs der ontvangen opleiding — voldaan heeft: en, zoo dit blijkt het geval niet te zijn, de uitgereikte verklaring weder in te trekken.

Dat door zoodanige intrekking inbreuk zou worden gemaakt op eenmaal door de betrokken personen aan de wet ontleende „verkregen rechten”, zou moeilijk kunnen worden volgehouden. Immers aan een onwettige toepassing der wet, d.w.z. aan een toepassing der wet op hen, op wie zij niet had mogen worden toegepast, kunnen door dezen geen „verkregen rechten” ontleend worden.

Een met de hier verdedigde intrekking analoog voorbeeld levert de Drankwet op in art. 28 no. 1, waarbij aan Burg. en Weth. de plicht wordt opgelegd eene krachtens die wet verleende vergunning *in te trekken*, wanneer omstandigheden zich voordoen op grond waarvan, waren ze vroeger aanwezig of *bekend geweest*, de vergunning krachtens art. 8, eerste lid, Nos. 2—18, zou zijn geweigerd. Analoog aan dit uitdrukkelijk bij de wet voorzien geval, kan men in het geval, dat zich hier voordoet, zeggen, dat indien de thans aan het licht gekomen feiten op het oogenblik van het verlenen der bevoegdheidsverklaring tot het toepassen der tandprothese, bekend geweest waren, of, wat daarmee gelijk staat, wanneer de bekendheid daarmee niet was verwaarloosd, het verzoek tot die verklaring had moeten zijn geweigerd, en dat dus thans tot de intrekking dier verklaring de plicht bestaat.

II. Is de Minister niet bereid tot de hierboven bedoelde intrekking over te gaan, dan zou in de tweede plaats kunnen worden overwogen de indiening, door een lid der Tweede Kamer, van een wetsontwerp, waarin wordt bepaald, dat de wet van 29 Juni 1925 (S. no. 282) wordt ingetrokken en dat alle krachtens deze wet verleende bevoegdheidsverklaringen als vervallen worden beschouwd totdat daaromtrent nader bij de wet zal zijn voorzien. (Overwogen zou dan kunnen worden of deze nadere wet hetzij voor een nieuwe bevoegdheidsverklaring meer en deugdelijker

waarborgen zal eischen, hetzij zal overgaan tot het instellen van een staatsexamen voor tandtechnici).

III. In de derde plaats verdient overweging de vraag of — indien de beide voorgaande middelen falen, of zelfs misschien naast een der middelen — er aanleiding is den Staat in rechte aan te spreken tot schade vergoeding wegens onrechtmatige daad ex art. 1401 B. W.

De hier bedoelde handelingen van het Ministerie van Arbeid zijn zeker handelingen, die beantwoorden aan het begrip „onrechtmatige daad”; zooals dit door het arrest van den Hoogen Raad van 20 November 1924 omschreven is en waarvoor de Staat aansprakelijk is (n.l. een „handelen in strijd met des daders rechtspllicht”, „de enkele overtreding van een wettelijk voorschrift”). De moeilijkheid voor het instellen dezer actie zal misschien meer gelegen zijn in de constructie van de schade, die door de hier bedoelde onwettige toepassing der wet van 1925 veroorzaakt is.

Misschien echter zou wel aannemelijk zijn te maken dat in een kleine gemeente, waar slechts één tandarts gevestigd is, door dezen reeds nu schade is geleden door de vestiging naast hem in diezelfde gemeente van een tandtechnicus, wien onwettig een verklaring, als hier bedoeld, is uitgereikt. Maar ook indien een werkelijk geleden schade niet te bewijzen is, zou het instellen der hier bedoelde actie toch in elk geval deze waarde kunnen hebben dat de rechter, ook indien hij de vordering wegens het niet geleverd zijn van het bewijs der geleden schade afwees, toch de *onrechtmatigheid* der door de Regeering gepleegde handelingen in de overwegingen van zijn vonnis zou kunnen uitspreken. Afgescheiden dus van het materieel resultaat, dat met het instellen dezer actie al of niet bereikt zou worden, zou de moreele waarde van deze rechterlijke uitspraak van veel belang kunnen zijn.

w.g. Mr. H. VOS.

Leiden, Mei 1926.

ANTWOORD VAN DEN MINISTER OP HET SCHRIJVEN VAN
HET H. B. DER NED. M. t. b. d. TANDHEELK.

D.D. 16 APRIL 1926. (Zie Hoofdartikel Mei-nummer).

Afschrift.

MINISTERIE VAN ARBEID, HANDEL EN NIJVERHEID,
's-GRAVENHAGE.

Naar aanleiding van Uw nevenvermeld schrijven heb ik, voor zoover zulks achteraf nog mogelijk was — de overgelegde bescheiden worden in den regel aan de betrokken personen teruggezonden — nagegaan, of aan de door U genoemde personen in strijd met de wet van 29 Juni 1925, Staatsblad no. 282, bevoegdheid tot toepassing der volledige tandprothese is verleend. Daarbij is mij gebleken, dat geregeld nauwgezet is nagegaan, of de personen die in aanmerking meenden te komen, voor 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten en of zij voor die toepassing bekwaam moesten worden geacht; ten aanzien van dit laatste punt is vastgehouden aan de lijn, die Minister Aalberse in de Tweede Kamer heeft aangegeven, toen hij zeide dat ook op andere wijze dan uit een buitenlandsch diploma bekwaamheid zou kunnen blijken; wanneer vaststond, dat iemand in de practijk goed werkte, werd aangenomen, dat er voldoende waarborg was voor zijn bekwaamheid.

Deze gedragslijn, waarmede in overeenstemming met bovenbedoelde, bij de behandeling van het wetsontwerp in de 2de Kamer gegeven toelichting, mijn onmiddellijke ambtsvoorganger is aangevangen, is ook door mij gevolgd.

*De Minister van Arbeid, Handel
en Nijverheid,*
(w.g.) J. R. SLOTEMAKER DE BRUINE.

UIT DE HANDELINGEN DER TWEEDE KAMER DER
STATEN-GENERAAL TIJDENS DE INTERPELLATIE
VAN MEVROUW DE VRIES—BRUINS.

Aan de orde is de behandeling der interpellatie van mevrouw de Vries—Bruins, over de uitvoering van de wet van 29 Juni 1925, tot wijziging van de wet van 24 Juni 1876, Staatsblad No. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, zooals deze wet laatstelijk is gewijzigd, waartoe haar verlof is verleend in de vergadering der Kamer van 7 Mei 1926.

Mevrouw de Vries—Bruins: Mijnheer de Voorzitter! Mijn oorspronkelijk plan was om dit onderwerp te behandelen bij hoofdstuk X. Het bleek mij echter al spoedig, dat de zaak van zoo'n groot belang was, dat een afzonderlijke bespreking gewenscht was, omdat het onderwerp anders niet voldoende tot zijn recht zou komen. Ik dank de Kamer voor haar welwillendheid om mij in de gelegenheid te stellen deze zaak hier te behandelen op deze wijze.

Het gaat hier om de uitvoering van een zeer jonge wet, die het vorige jaar door de Kamer, die, wat haar samenstelling betreft, in hoofdzaak met de tegenwoordige overeenkomt, is tot stand gekomen. De wet had mijn sympathie niet; ik heb getracht om haar veranderd te krijgen en in een vorm te brengen, waarin de uitwassen die ik straks zal gaan bespreken, waarschijnlijk hadden kunnen voorkomen. Het amendement, dat ik met dat doel had ingediend, kon echter geen meerderheid vinden. Ik zal daar natuurlijk niet verder op terugkomen en me uitsluitend bepalen tot de uitvoering van de wet, zooals die op 30 April 1925 in de Tweede Kamer is aangenomen.

Wat was nu de bedoeling van die wet? In de toelichting tot het ontwerp lezen we, dat de Minister de wet wenscht als overgangsbepaling

op de wet van 1913, ten behoeve van hen, die zich toen (in 1913) hun naar algemeen besef geoorloofde broodwinning zagen ontnomen. Een billijkheidsoverweging dus tegenover een bepaalde groep van personen. Het eenig artikel van het oorspronkelijke ontwerp luidde:

„Zij, die vóór 10 Juni 1913 de beperkte tandprothese, waaronder te verstaan is het nemen van afdrukken van den mond en het plaatsen van kunststanden en kunstgebitten, als beroep toepasten, zonder de bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst te hebben verkregen, zijn en blijven daartoe bevoegd.”

In het Voorloopig Verslag bleek, dat bij sommige leden ernstig bezwaar tegen het ontwerp bestond en ook andere leden, die overigens de bezwaren niet deelden, gaven toe, dat het in de praktijk moeilijk zou zijn, die beperking te bepalen.

In de Memorie van Antwoord kwam de Minister teemoet aan de bedoelde bezwaren, in het Voorloopig Verslag tot uiting gekomen. Hij zeide o.a. het volgende:

„Er zijn er onder de technici, die vóór 10 Juni 1913 werkzaam waren, eenigen, die door een goede opleiding feitelijk bekwaam zijn voor de toepassing van de volledige tandprothese en haar gedurende jaren met goed gevolg voor de behandelde personen hebben toegepast. Van de praktijk van dezen dreigt geen gevaar. De anderen, aan wie ten hoogste de toepassing van de beperkte prothese zou worden toegestaan volgens het oorspronkelijk wetsontwerp zouden, de ondergeteekende kan dit niet geheel ontkennen, een gevaar kunnen opleveren voor de patiënten, zoo al niet door onvoldoende praktische bekwaamheid, dan toch door de gereede aanleiding verder te gaan dan de beperkte prothese.”

Door die wijziging (en daar komt het hier op aan) werd het aantal technici, aan wie de bevoegdheid zou worden toegekend (zeer te recht) belangrijk beperkt. Dat dit niet alleen door den Minister bedoeld werd, maar dat ook de direct belanghebbenden dit als zoodanig voelden, bleek o.m. uit een adres aan de Tweede Kamer, in Maart 1925 ontvangen, van de Vereeniging van Zelfstandig Gevestigde Tandtechnici in Nederland, luidende als volgt:

„dat het bestuur het betreurt, dat in de Nota van Wijziging de billijkheid ten opzichte van een deel der vóór 1913 gevestigde

tandtechnici is opgeofferd aan een slechts vermeend gezondheidsgevaar."

Hieruit blijkt, dat het van toepassing zou zijn op een betrekkelijk kleine groep van personen.

Nog duidelijker blijkt de bedoeling, om het maar aan een zeer beperkt aantal te geven, uit een adres van de Nederlandsche Tandtechnische Vereeniging, waaruit ik het volgende aanhaal:

„Kennis genomen hebbende van de Memorie van Antwoord en van de Nota van Wijziging, enz.,

dat ze tot hun leedwezen constateerén, dat Zijne Excellentie de opvatting handhaaft om aan een minimaal klein gedeelte van de in Nederland werkende tandtechnici bepaalde tandtechnische handelingen toe te staan."

De heeren spreken hier dus ook van een betrekkelijk kleine groep van personen, die de bevoegdheid zouden krijgen.

In het verslag van een vergadering van deze vereeniging, op 8 Mei 1926 gehouden, wordt zelfs gezegd, dat door de wijziging het aantal van de bevoegd verklaarden waarschijnlijk van circa 30 op circa 10 zou dalen. Voor deze heeren is de uitvoering van de wet dus wel een buitengewone meevaller geweest.

Intusschen kwam in de Kamer het gewijzigde ontwerp in bespreking en bij die behandeling bleek ook van verschillende kanten, dat men inderdaad bedoelde, een overgangsbepaling te maken voor een zeer kleine groep. Ik geef enkele aanhalingen, om dit te bewijzen.

Terwijl de Minister zegt:

„Ik heb gemeend, in het wetsontwerp, terwijl de billijkheid tegenover enkele personen wordt betracht want het gaat niet om velen, een zekeren waarborg te moeten geven, omdat de belangen der volksgezondheid niet uit het oog moeten worden verloren."

vind ik in het gesprokene van den heer Boon, één der vurigste voorstanders, dat het volgens hem in totaal gaat om 10, 15, maximaal 20 mensen.

De heer Schaper zegt:

„Het gaat hier m. i. niet in de eerste plaats om het betrachten

van de billijkheid tegenover een klein aantal, misschien 10 of minder mensen,".....

Ten slotte haal ik nog aan van den heer Dresselhuys het volgende:

„Wanneer ik dit wetsontwerp misschien aanvaard, omdat er een grond van billijkheid in zit, dat een klein aantal personen, die reeds jaren de praktijk behoorlijk uitoefenden" ..... enz.

Uit al deze aanhalingen blijkt voldoende, wat de algemeene opvatting is geweest niet alleen van Minister en Kamerleden, maar ook van de direct belanghebbenden.

Als men bovendien weet, dat de Vereeniging van Zelfstandig Gevestigde Tandtechnici maar 33 leden telt, dan geloof ik, dat niemand het vorige jaar bij de behandeling van dit wetje heeft kunnen vermoeden, dat reeds op 5 Mei aan 144 personen de bevoegdheid zou zijn verleend, waarvan in eerste instantie aan 104 en na beroep aan 40.

In eerste instantie, dus door de inspecteurs, werd de bevoegdheid geweigerd aan 75, waarvan 66 in beroep gingen.

Aan 16 werd het visum ook in twee instantie geweigerd, terwijl op 5 Mei 10 beroepschriften nog in behandeling waren.

Verder waren nog 19 aanvragen bij de inspecteurs in behandeling.

Over het lot van 10 en 19 moet dus nog worden beslist. Neemt men aan, dat ongeveer de helft daarvan zal worden toegelaten, dan komen we tot een bedrag van 160 personen, die voortaan als bevoegden op het Nederlandsche publiek zullen worden losgelaten.

Dat zijn dus nu de enkelen van de kleine groep, waarvoor Minister Aalberse het wetje heeft bedoeld.

Als we deze cijfers nagaan, geloof ik volkomen gerechtigd te zijn, om aan den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, die ook de zorg heeft voor de volksgezondheid, de vraag te stellen of hij overtuigd is dat de wet is uitgevoerd volgens de bedoeling van den wetgever.

Ik kom nu tot het tweede gedeelte van mijn rede, waarin ik zal trachten duidelijk te maken, op welke onverantwoordelijke, lichtzinnige, slordige wijze de wet in de praktijk is uitgevoerd.

Van verschillende kanten hebben mij, nadat het bericht van deze interpellatie in de dagbladen was opgenomen, brieven en mondelinge mededeelingen bereikt van artsen, tandartsen en... zelfs van tandtechnici, die ernstige bezwaren inhielden tegen de wijze van uitvoeren. Ik

zal enkele van de mij meegedeelde bijzonderheden eenigszins uitvoerig uiteenzetten, maar geef direct de verzekering, dat het maar enkele voorbeelden zijn, om mijn uitspraak te bewijzen, dat de wet in vele opzichten onjuist is uitgevoerd en dat aan een zeer belangrijk deel van de voorloopig 144 bevoegd verklaarden die bevoegdheid niet toekomt.

Ik zou die voorbeelden met een groot aantal kunnen vermeerderen.

Bij de beoordeeling van een aanvraag had men te letten op drie dingen. Ten eerste de vestiging in een bepaalde plaats vóór 10 Juni 1913, waarvan een verklaring moest worden overgelegd. Ten tweede moest men het bewijs leveren, dat men in Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep uitoefende, waaronder moet worden verstaan de bepaling in het arrest van den Hoogen Raad van 1920: het verleenen van tandheelkundigen bijstand, ten einde zieke of niet meer aanwezige tanden of kiezen te vervangen door kunsttanden of een kunstgebit, zoo noodig na het daarvoor geschikt maken van den mond.

Ten derde moest men aannemelijk maken, dat de opleiding voldoende was geweest. Het oordeel daaromtrent was aan den Minister.

Ik zal beginnen met het eerste onderdeel: de vestiging in een bepaalde plaats. Dit is het punt, waarover de beoordeeling het eenvoudigst was en waaruit bovendien had opgemaakt kunnen worden of de candidaat, wat zijn leeftijd betreft, in aanmerking kon komen voor verder onderzoek. Dit schijnt absoluut niet gebeurd te zijn. Het maakt den indruk dat iedereen die maar kon bewijzen, dat hij geboren was, in aanmerking kon komen.

Hier zijn de eerste fouten gemaakt en hierdoor heeft men de gevallen gekregen, die op het publiek den grootsten indruk hebben gemaakt.

Ik heb hier voor mij een lijstje van 16 bevoegdverklaarden, alleen uit Amsterdam. Daaronder zijn er 1 van 26 jaar; 3 van 28 jaar; 1 van 29 jaar; 2 van 30 jaar; 1 van 31 jaar; 3 van 32 jaar; 4 van 33 jaar.

Wanneer men als leeftijdsgrens aanneemt 20 jaar, zooals dat o.a. is gedaan in een artikel in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* (Mei 1926), dan komt men dus al direct tot 15 gevallen, die direct ter zijde gelegd hadden moeten worden.

Van jongens van 13, 15, 16 jaar nam men dus aan, dat nog noodig was om een onderzoek in te stellen, waaruit eventueel zou kunnen blijken, dat ze op dien leeftijd reeds de volledige tandprothese als beroep toepasten, met trekken, plombeeren, wortelbehandeling, het nemen van afdrucken van den mond enz., enz.

Ik heb van eenige van die personen een uittreksel van het bevolkingsregister van Amsterdam, welke bewijzen me geheel ongevraagd door een medicus zijn toegezonden. Alle twijfel over de juistheid van mijn mededeelingen hieromtrent is dus buitengesloten en ik wil die bewijzen, zoo noodig, graag ter inzage geven aan den Minister of aan de leden, die dat wenschen. Hieronder bevindt zich ook het bewijs van het wereldwonder, dat in 1913 dertien jaar was en dus volgens den Minister op dien leeftijd zoo ongeveer de heele tandheekkunde toepaste. Deze candidaat werd, zooals te verwachten was, in eerste instantie door den inspecteur afgewezen.

Hij ging echter in beroep en ziet, het Departement oordeelde zijn beroep gegrond en kende hem de bevoegdheid toe. Een duidelijker bewijs van de onverantwoordelijke manier, waarop hier is gehandeld en met de groote belangen, die hier op het spel staan, is omgesprongen, zal zeker niet noodig zijn.

Als bewijs kan ook dienen, dat een der inspecteurs bij vergissing aan de vier eerste liefhebbers in het noorden eenvoudig de bevoegdheid als tandarts verleende. Die heeren hebben zelfs in het officieele gedeelte van het *Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde* als tandarts vermeld gestaan. Gelukkig zijn die bevoegdverklaringen later weer ingetrokken. Wanneer die heeren geweigerd hadden, die verklaringen terug te geven, wat had men dan moeten doen? Het terugnemen van de verklaring zal misschien ook toegepast kunnen worden op de anderen, die ook onrechtmatig de bevoegdheid hebben gekregen, vandaar dat ik deze gevallen hier aanhaal.

Ik kom nu tot het tweede gedeelte: het onderzoek, dat door den inspecteur en het Departement is gedaan om tot de overtuiging te komen, dat de aanvrager de volledige tandprothese vóór 1913 had uitgeoefend. Bij de behandeling van de wet is er reeds op gewezen, welke moeilijkheden hier zouden voorkomen.

Men heeft onder de tandtechnici twee groepen: de eerste groep zijn degenen, die onrechtmatig, maar zelfstandig het beroep hebben uitgeoefend. De tweede groep betreft de z.g. loontechnici; deze werken in het laboratorium van een tandarts, maar komen als regel niet met de patiënten in aanraking. Het is van algemeen bekendheid, dat deze personen in hun vrijen tijd, buiten het laboratorium, voor een vriendin, oom of tante wel eens een gebit maken. Niemand zal kunnen volhouden, dat zij daardoor vallen onder de groep van zelfstandig gevestigde tandtechnici, die de volledige tandprothese toepassen; niemand kan

volhouden, dat deze loontechnici onder de wet vallen, zooals de Kamer die heeft bedoeld. Toch moeten de beide opvolgers van Minister Aalberse verschillenden dier loontechnici bevoegd hebben verklaard tot volledige uitoefening der tandprothese, waarbij als voldoende bewijs werd aangenomen de verklaring, dat men wel eens bij deze of gene een paar kiezen had getrokken. Als bewijs daarvan kan het volgende dienen.

Ik heb hier voor mij een schrijven van den directeur-generaal van de Volksgezondheid aan een tandtechnicus. Uit de overgelegde stukken bleek niet, dat deze mijnheer de volledige tandprothese vóór 10 Juli 1913 als beroep had uitgeoefend; hem was dan ook oorspronkelijk een bevoegdheidsverklaring geweigerd, maar toen is hij op zoek gegaan naar verklaringen, waaruit blijkt, dat hij wel degelijk vóór 1913 de volledige tandprothese uitoefende.

Ik heb hier een kopie van die verklaringen, welke ik woordelijk zal voorlezen.

I.

„Amsterdam, 6 Februari 1926.

Bij deze verklaar ik, dat den Heer X te Amsterdam mij, in de jaren 1908 en 1910 drie kiezen tot mijn groote tevredenheid heeft getrokken.

Geteekend Y.

II.

Amsterdam (6 Februari 1926.

Ondergeteekende

Verklaart hierbij dat den Heer X te Amsterdam.

In den jaren ongeveer 1910 met goed gevolg en tot mijn volle tevredenheid een kies heeft behandeld en geplombeerd, en eenige kiezen heeft getrokken en daarvoor andere geplaatst.

Hoogachtend, Y.

III.

Naar aanleiding van U verzoek, wil ik gaarne verklaren dat U reeds voor twintig jaar geleden mijn mond verzorgde tot mijne tevredenheid, oude verwijderde, nieuwe plaatste en wortels behandelde.

Dit is alles geschied door den Heer X, wonende te Amsterdam. Deze genoemde Heer behandeld zoo noodig nog steeds mijn mond.

Amsterdam, 8 Febr. '26.

Y.

telefoon No.

IV.

Ondergeteekende verklaard dat den Heer X te Amsterdam van beroep tandtechniker,

dat boven genoemden Heer mij in 1905 mij eenige tanden en kiezen geplaatst heeft.

Met zeer goeden tevredenheid.

Amsterdam, 8 Febr. '26.

Y.

Nadat deze verklaringen zijn afgegeven. volgt de beslissing van den Minister, die nu voledig overtuigd is van het feit, dat deze technicus vóór 1913 de volledige tandprothese als beroep heeft uitgeoefend niet alleen, maar blijkbaar ook van een voldoende opleiding.

Het schrijven van den directeur-generaal, waarin deze beslissing wordt meegedeeld, zal ik voorlezen:

„De Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid,

Beschikkende op het beroep van X, te Amsterdam, bij het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid, ingekomen den 31sten December 1925, tegen de beschikking van den inspecteur van de Volksgezondheid X, dd. 18 December 1925, waarbij visseering van zijn beroep van vestiging hier te lande vóór 10 Juni 1923 is geweigerd;

Gelet op art. 10, laatste lid, van de wet van 24 Juni 1876, Stbl. No. 117, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 Juni 1923, Stbl. No. 282;

Overwegende, dat uit de overgelegde bescheiden voldoende is gebleken, dat appellant vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepaste;

Overwegende, dat adressant een opleiding heeft genoten, welke waarborgt, dat hij bekwaam is voor de toepassing der volledige tandprothese;

Verklaart het beroep als gegrond;

Geeft adressant te kennen, dat hij zijn bewijs van vestiging opnieuw ter viseering aan den inspecteur kan aanbieden.

s Gravenhage, 15 Maart 1926.

Voor den Minister,
de Secretaris-Generaal.

Aan appellant."

Deze meneer komt dan ook voor op de lijst van bevoegdverklaarden, die ik hier bij mij heb. Ik meen hieruit te mogen concluderen, dat de Minister in verklaringen van patiënten (en welke verklaringen!) voldoende bewijs vindt, dat iemand de volledige tandprothese heeft uitgeoefend niet alleen, maar ook voor een voldoende opleiding.

Wanneer men dergelijke verklaringen van patiënten leest, zou men wel eens willen weten hoe de Minister die verklaringen heeft beoordeeld. De Minister verklaart in een schrijven met nadruk, dat hij alleen als juist aanneemt verklaringen van geloofwaardige patiënten. Niemand zal betwijfelen, dat aan deze beide dames en aan dien heer tanden en kiezen zijn getrokken, maar kunnen deze personen daarom beoordeelen of een bepaalde tandtechniker de volledige prothese als beroep uitoefende, en of hij had gehad de daarvoor noodige opleiding? Want, zoals ik zeide, op deze wijze wordt niet alleen de uitoefening van het beroep beoordeeld, maar ook de opleiding. Ik hoop, dat de Minister straks zal willen mededeelen hoe die verklaringen in het algemeen gecontroleerd zijn. Of werden ze misschien in het geheel niet gecontroleerd? Wanneer ik eenige andere verklaringen voorlees, zal men tot de overtuiging komen, dat zij waarschijnlijk zonder meer als juist werden aanvaard. Ik heb hiervan zeer merkwaardige en duidelijke aanwijzingen. Wanneer men daarvan kennis neemt, begrijpt men niet, hoe het Departement van Arbeid te werk gegaan is.

Ik zal enkele van die verklaringen in haar geheel voorlezen. Om te beginnen die van een tandarts X, die op 7 April 1926 den Minister schriftelijk heeft gewaarschuwd over de onrechtmatige bevoegdverklaring van een technicus.

Hij schrijft als volgt:

„..... 7 April 1926.

Aan Zijne Excellentie, den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

Geeft met verschuldigden eerbied te kennen .....

tandarts te ....., in verband met eene door Uwe Excellentie genomen beslissing, waarbij aan ..... tandtechniker te ....., in hooger beroep de bevoegdheid verleend werd, de volledige tandprothese uit te oefenen, op grond, dat appellant vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep uitoefende en overwegende, dat adresant eene opleiding heeft genoten, welke waarborgt, dat hij bekwaam is voor de toepassing der volledige tandprothese;

dat voornoemde bescheiden van ..... geheel met de waarheid in strijd zijn, daar hij vóór 10 Juni 1913 nimmer de volledige tandprothese als beroep heeft kunnen uitoefenen, aangezien hij in September 1913 als leerling-techniker bij ondergeteekende in dienst trad, hij van dien tijd als horlogemaker te Weesp gevestigd was en zich nimmer met tandtechniek bemoeid had.

Verzoekt Uwe Excelentie dringend nogmaals een onderzoek naar de stukken te willen doen instellen en is bereid de noodige bewijzen bij te brengen.

't Welk doende, enz.

„

Ik heb daaraan niets anders toe te voegen dan dat deze man die vóór 1913 horlogemaker was, op de lijst der bevoegdverklaarden voorkomt en dus volgens den Minister valt onder de wet, die bedoelde te zijn een overgangsbepaling voor degenen, die vóór 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten. Een billijkheidswetje!

Een ander geval, van eenigszins anderen aard, maar niet minder belangrijk.

Tandarts X. uit Amsterdam schrijft op 19 September 1925 het volgende aan den inspecteur van de Volksgezondheid te Hilversum:

„Weled. Zeergel. Heer,

De heer ....., tandtechniker te A., verzocht mij hem eene verklaring te geven, dat hij bij mij in dienst is geweest als techniker en dat hij de volledige tandprothese als beroep heeft uitgeoefend. Dat verzoek staat in verband met de wijziging van de wet op de uitoefening van de tandheerkunst. Nu is de heer ..... inderdaad van Januari 1914 af tot November 1915 als tandtechniker bij mij in dienst geweest in G., waar ik praktijk

uitoefende als tandarts, terwijl hij sedert Februari 1921 als techniker al het prothesewerk maakt voor de Gem. Tandheelkundige Polikliniek te A., waarvan ik de leiding heb. En hij heeft dat werk altijd uitstekend en met groote nauwgezetheid gedaan. Hij heeft zonder twijfel al dien tijd de volledige prothese als beroep uitgeoefend.

Ik mag echter door het afgeven van een dergelijke verklaring geen misverstand laten ontstaan. Ik versta en heb altijd verstaan onder „het als beroep uitoefenen door een techniker van de volledige tandprothese” het verrichten van alle werkzaamheden voor het maken van een tandprothese, die vallen buiten het behandelen van patiënten. Hij heeft dus geen patiënten onderzocht, geen diagnose gesteld, geen afdrukken genomen, geen articulatie bepaald, geen prothesen ingepast en geen prothese geplaatst, omdat dat het werk van den tandarts is. Daarom heb ik onder de uitoefening van de volledige tandprothese door een techniker nooit de opgenoemde werkzaamheden verstaan.

Het is echter mogelijk, dat u in verband met de bewoordingen, die bij de genoemde wetswijziging gebruikt zijn een verklaring als bovenbedoeld anders kan opvatten, (dan in de beteekenis, die ik er aan geef). Nu ik u zoo volledig mogelijk heb ingelicht, verzoek ik u beleefd, mij te willen berichten, of ik in verband met het bovenstaande zonder bezwaar de gevraagde verklaring kan afgeven. Eenerzijds wil ik iemand, die jarenlang met ijver en nauwgezetheid voor mij gewerkt heeft, niet dupeeren door hem een verklaring te weigeren, die op zich zelf niet onjuist is; anderzijds wil ik niet, dat aan mijn verklaring een verkeerde beteekenis wordt gehecht.

Bij voorbaat beleefd dankend,
enz.”

Wat er verder na deze correspondentie is gebeurd, is nie niet bekend, maar wel weet ik, dat deze techniker, die dus nooit het beroep heeft uitgeoefend in den zin van het arrest van den Hoogen Raad, ook niet vóór 1913, die dus niet uit zijn broodwinning is gestooten, bevoegd verklaard is.

Verder heb ik hier nog een lijstje met namen van 6 personen uit Amsterdam, die nooit anders gewerkt hebben dan op het laboratorium van een tandarts.

Ook deze menschen hebben de bevoegdheid gekregen om de volledige tandprothese als beroep uit te oefenen!

Meer bewijzen voor de toepassing van de wet behoeft ik waarschijnlijk niet bij te brengen. Toch wil ik nog enkele zeer speciale gevallen voorlezen, die alle zonder uitzondering zijn te controleeren. Ik blijf dat doen zonder namen te noemen, omdat ik niet enkele personen wil benadeelen, terwijl er velen zijn, die eveneens op onrechtmatige wijze hun bevoegdheid hebben verkregen. Ik geloof echter, dat, ook zonder dat ik namen noem, het duidelijk zal zijn, wat ik bedoel.

Ik heb hier bij voorbeeld een brief van een tandarts uit..... Deze ontvangt van den inspecteur van de Volksgezondheid ..... een verzoek om inlichtingen over een techniker, wiens overgelegde verklaringen met elkaar in strijd waren. De tandarts bericht aan den inspecteur, dat bedoelde techniker van 1907—1917 bij hem in functie was als loontechner.

Resultaat: de techniker wordt na beroep bevoegd verklaard.

Ten slotte nog een laatste voorbeeld van een bevoegd verklaarde, waarvan ik voor me heb een sollicitatiebrief, door den persoon in quaestie geschreven op 15 Mei 1913, waarin hij zich aanmeldt als loontechner. Daarbij is gevoegd een verklaring van een tandarts, gedateerd 28 April 1913, waaruit blijkt, dat de sollicitant als mensch in alle opzichten is aan te bevelen, maar dat hij zijn laboratoriumwerk nog niet geheel verstaat.

Het onderzoek, door den Minister naar dezen persoon gedaan, heeft echter blijkbaar opgeleverd, dat hij reeds vóór 1913 de volledige tandprothese als beroep toepaste, want... hij komt alweer voor op de lijst van bevoegd verklaarden, dat hij zich dus zelfstandig gevestigd had.

De heer O u d: Dat staat er in de wet heelemaal niet bij.

Mevrouw de V r i e s—B r u i n s: Wanneer men de volledige tandprothese als beroep uitoefent kan men geen betrekking in een laboratorium aanvaarden. Dat is uitgesloten. In een laboratorium kan men geen kiezen trekken.

De heer O u d: Er wordt alleen geëischt dat men de volledige prothese als beroep heeft uitgeoefend; dit kan echter ook in dienst van een ander zijn gebeurd.

Mevrouw de Vries—Bruins: Daar gaat het niet om. Het gaat alleen over de vraag, of hij met patiënten in aanraking komt.

De heer Oud: Ik was bang, dat u bij uw betoog zou derailleeren en wilde u juist op den goeden weg brengen.

Mevrouw de Vries—Bruins: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb inderdaad af en toe de uitdrukking „zelfstandig gevestigd” gebruikt. Dat zou vergissingen kunnen geven; ik zal dus in het vervolg zeggen: „als beroep uitoefent”. Het gaat er om, dat de menschen, die de volledige tandprothese uitoefenen, patiënten behandelen en niet uitsluitend op het laboratorium van een tandarts werken.

Ik geef toe, dat ik, door dat te zeggen het maken van vergissingen in de hand werk en ik ben daarom den heer Oud dankbaar voor zijn terechtwijzing.

Ik kom nu tot het laatste onderdeel van het onderzoek van de aanvragen, nl. de vraag, of de opleiding voldoende is geweest.

Het is bij de behandeling van de wet in de Kamer o.m. mr. Dresselhuys geweest, die over dat punt vragen aan den Minister heeft gedaan.

De candidaten moeten volgens de wet overleggen het bewijs hunner opleiding. Mr. Dresselhuys vraagt, wat daaronder verstaan moet worden.

De Minister (Aalberse) antwoordt als volgt:

„De geachte afgevaardigde vraagt nu, wat hier te verstaan is onder „opleiding”. Is de bedoeling, dat waarborgen getroffen worden, dat degenen, die werkelijk het diploma verworven hebben voldoende theoretische en practische vóórstudie gemaakt hebben of zal de Minister genoegen nemen met een briefje van een tandarts, waarin te kennen gegeven wordt, dat de betrokken persoon zoovele jaren bij hem practisch gewerkt heeft en en daarbij voldaan heeft?

Ik kan antwoorden, dat in de eerste plaats gedacht is aan een diploma, maar ik kan mij voorstellen, dat nog op andere wijze zou kunnen blijken, dat iemand zonder diploma de vereischte practische bekwaamheid bezit. Ik kan mij echter niet voorstellen, dat dergelijk briefje alleen, tenzij het afkomstig was van iemand, die hier te lande dergelijke opleiding geeft, vol-

doende zou zijn om de overtuiging te schenken, dat de man voldoende geschiktheid bezit.

De geachte afgevaardigde vroeg verder: wilt ge ook laten medetellen de wijze, waarop de praktijk sinds 1913 en ook daarvóór is uitgeoefend of hij dat goed gedaan heeft of minder goed? Ik heb den nadruk gelegd op de opleiding en nu geloof ik dat het logisch is, omdat al onze bevoegdheden, van medici, van advocaten, van notarissen, enz., op een bepaalde opleiding berusten, waarna men het diploma krijgt om daarna de bevoegdheid te krijgen, dat ook hier van de opleiding wordt gesproken. Maar waar wij hier niet hebben een bepaald te omschrijven opleiding en het geval zich kan voordoen, dat er niet is een diploma, maar de man toch zegt: ik heb een behoorlijke opleiding genoten, daar kan een van de bewijzen die hij dan overlegt, zijn de verwijzing naar zijn praktijk, dat hij zegt: onderzoek mijn praktijk maar. Ik ken er hier een, die minstens vijf, zes doctoren in zijn cliënteel heeft, die, dat de man volle bevoegdheid heeft, dus aan den lijve hebben ondervonden."

Ik zou me in het algemeen met die opvatting willen vereenigen, als streng de hand wordt gehouden aan de meening, dat alleen bepaalde patiënten, met name doctoren (of tandartsen) tot dit oordeel bevoegd gerekend worden.

De tegenwoordige Minister denkt daar echter heel anders over; volgens hem (en zijn directen voorganger) is iedere verklaring van elken geloofwaardigen patiënt, dat hij behandeld is, voldoende.

De feiten spreken voor zich zelf. Ik zal er dus niet veel meer aan toevoegen.

Hoe is men tot deze wijze van behandeling gekomen?

Het publiek spreekt van corruptie, van zwendel met diplomatas.

Ik zal daaraan voorloopig niet meedoen en eerst de nadere verklaring van den Minister afwachten, maar dat er van sabotage van de wet kan en moet worden gesproken, zou ik nu wel al durven zeggen.

Over de nadere bijzonderheden zal de Minister, naar ik hoop, straks mededeeling doen, bij het beantwoorden van mijn tweede vraag, die aldus luidt:

„Acht de Minister de uitvoering der wet in overeenstemming met de letter er van?"

Welke zijn nu de gevaren, voor de patiënten (slachtoffers) aan de behandeling van deze ruim 140 bevoegd verklaarden verbonden?

We hoeven daar niet lang over te praten. Mocht bij de behandeling van de wet nog verschil van opinie bestaan over de meerdere of mindere wenschelijkheid van het toekennen der bevoegdheid aan een gering aantal van de bsten, hierover zal iedereen het wel met me eens zijn, dat er nu een hoogst ongewenschte toestand is ontstaan.

Er zijn twee dingen, die gevaar kunnen opleveren. In de eerste plaats, dat deze tandtechnici er zooveel mogelijk op uit zullen zijn kunstgebitten te leveren om zooveel mogelijk tanden en kiezen te trekken, en verder, dat zij niet bekwaam zijn om den mond voldoende voor te bereiden vóórdat het gebit wordt ingebracht. Ik heb hierover bij de behandeling van de wet uitvoerig gesproken en zal dat niet herhalen. Misschien is een enkel voorbeeld hier voldoende. Toevallig kreeg ik Zaterdag, naar aanleiding van deze interpellatie, een schrijven van een medicus, die zeide tot zijn groote verontwaardiging geroepen te zijn bij een vrouw, die hevige pijnen had door een zwerende bovenkaak. Hij vond die ontstoken met veel etterende wortels en resten van tanden en daaromheen een volkomen bovenprothese. In de onderkaak vond hij een gedeeltelijke onderprothese met eveneens daaronder ontstoken wortels. Men moet niet meenen, dat deze voorbeelden tot de zeldzaamheden behooren; ze komen herhaaldelijk voor en zullen in de toekomst nog meer voorkomen.

Nog beter kunnen wij misschien de gevaren, welke uit de uitvoering van de wet volgen, nagaan, als wij lezen wat op de vergadering van de Nederlandsche Vereeniging van Tandtechnici, op 8 Mei jl. in den Haag gehouden, is gezegd. De voorzitter zeide o. m. het volgende:

„Wij, die voor aller belangen opkomen, behoeven trouwens niet naar de letter der wet te kijken en hoe meer tandtechnici de bevoegdheid krijgen, hoe beter voor ons en ons vak.”

Hij zeide er bij: „wij hebben van deze wet willen maken wat er van te maken viel.”

Men krijgt den indruk, dat deze vereeniging heeft medegewerkt aan het resultaat, dat is bereikt.

De voorzitter drong verder aan op de invoering van een Staatsopleiding, want, zoo zeide hij, dan zijn wij niet zoo gevaarlijk meer. Die heeren zien dus zelf in dat zij gevaarlijk zijn en hebben daardoor inderdaad blijk gegeven van beter inzicht dan men meende.

Die voorzitter zeide verder: er zijn menschen bevoegd verklaard, van wie wij dat liever niet hadden gezien.

In het debat werd gezegd:

„Niemand kan een vak uitoefenen, dat boven zijn bevattig gaat, en als men vraagt of de thans bevoegden ook bekwaam zijn, dan moet men daarachter voor het overgrootste gedeelte van hen een vraagteeken plaatsen, want wie van hen heeft een behoorlijke opleiding gehad?”

Deze tandtechnici zeggen dus in het openbaar dat zij geen opleiding hebben gehad en dat zij niet bekwaam zijn.

De voorzitter sloot de vergadering, nadat hij had verklaard het in vele opzichten met den spreker eens te zijn.

Ik zal het hierbij laten, wat de toelichting tot mijn derde vraag betreft, en stel deze aldus:

„Is de Minister van oordeel, dat de resultaten van de uitvoering van dien aard zijn, dat de belangen der volksgezondheid geen gevaar loopen?”

Ik meen, dat de belangen der volksgezondheid wel gevaar loopen en zal daarom nog een enkel woord zeggen over wat er moet gebeuren, om die gevaren tot een minimum te beperken.

Ik zal daarover niet uitvoerig spreken, want ik wensch eerst het antwoord af te wachten, dat de Minister zal geven op de vraag, welke ik met betrekking tot dit punt heb gesteld.

Het eigenlijke doel, dat de Minister, die het bekende wetsontwerp inidende, zich voor oogen had gesteld, is niet bereikt. Het zou een overgangsbepaling zijn voor een zeer kleine groep, maar zelfs die heel kleine groep is ontevreden. Het spreekt toch vanzelf, dat, na al hetgeen is voorgevallen, na al hetgeen over deze zaak is gezegd en geschreven, niemand lust zal gevoelen om zich door een tandtechnicus te laten behandelen. Het publiek kent immers niet de namen van de enkele bekwaamen. Zelfs die kleine groep is dus door den Minister gedupeerd.

De Minister heeft in een brief aan de Vereeniging van Tandartsen geschreven, dat hij heeft voortgebouwd op hetgeen zijn voorganger had gedaan, maar als die voorganger de wet op onjuiste wijze heeft uitgevoerd, mag Zijn Excellentie zich daarachter niet verschuilen, inte-

gendeel, als de Minister daarvan overtuigd is, moet hij onmiddellijk een anderen koers volgen en de wet op de juiste wijze toepassen. Doet hij dat niet, dan draagt hij niet alleen mede de verantwoordelijkheid voor die onjuiste uitvoering der wet, maar mede voor het laten voortbestaan van den onwettigen toestand, door zijn voorganger geschapen.

Ik eindig met het stellen van mijn laatste vraag:

„Zoo neen, is de Minister dan bereid, zoodanige maatregelen te bevorderen, zoo noodig in den vorm van een nieuwe wet, dat de gevaren voor de volksgezondheid, door de wijze van uitvoering van bovengenoemde wet in het leven geroepen, zoo veel mogelijk kunnen worden weggenomen?”

De Voorzitter: Is de Regeering bereid, de haar gestelde vragen te beantwoorden?

De heer Slotemaker de Bruine, Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid: Ja, Mijnheer de Voorzitter!

De Voorzitter: Dan is het woord aan den heer Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.

De heer Slotemaker de Bruine, Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid: Mijnheer de Voorzitter! Ik begin de geachte interpellante te bedanken, dat zij zoo vriendelijk is geweest mij gisteren de vragen toe te zenden, die zij mij heden wilde stellen. Ik kan daarop aanstonds wel een en ander antwoorden.

De eerste vraag is deze: Is de uitvoering van de wet in overeenstemming met de bedoeling van den wetgever?

Het was de bedoeling, door een overgangsbepaling de rechten te verzekeren van personen, die door de wijziging van de wet van 1913 niet langer de volledige tandprothese zouden mogen uitoefenen, terwijl het destijds zeker niet de bedoeling was hen van die uitoefening uit te sluiten. Vandaar dat zij via de novelle van 29 Juni 1925, kunnen worden verklaard bevoegd te zijn en te blijven. Welke personen bedoelt nu de wetgever? Ik zal mij uitsluitend plaatsen op de basis van de thans geldende wet. Voor het oogenblik mag ik de belangwekkende opmerkingen van de geachter interpellante ter zijde laten, die spraken over hetgeen tijdens de behandeling der wet voor en na was voorgesteld.

Ik ga uit van de wet zooals zij nu luidt en deze bedoelt hen, die 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten, zonder de bevoegdheid tot uitoefening van de tandheelkunde te hebben verkregen en die bovendien door hun opleiding bekwaam zijn te achten. De quaestie is dus: hoe is de vroegere uitoefening en de bekwaamheid te constateeren. Het aantal schijnt mij hierbij van weinig waarde. In alle citaten van de geachte afgevaardigde is ook niet geciteerd een getal, dat genoemd is door den Minister, die de wet heeft verdedigd. Bij de behandeling van de wet heeft men het aantal mogen schatten, maar de mogelijkheid bestaat dan steeds, dat het aantal grooter is dan men vermoedt.

Verder is het de vraag, hoe vestiging in een bepaalde plaats en de uitoefening van het beroep is beoordeeld. Dat is geschied in verband met verklaringen van artsen, tandartsen en geloofwaardige patiënten, welke gegevens meermalen tot een nader onderzoek hebben geleid. Ik wijs daarop, omdat men uit de mededeelingen van de geachter interpellante misschien den indruk zou kunnen krijgen, dat elke mededeeling maar zoo, zonder meer, is aanvaard.

De beslissing is natuurlijk gevallen in verband met den inhoud van opnieuw getoetste gegevens, en in zooverre moet ik dus de eerste vraag van de geachte interpellante bevestigend beantwoorden.

De geachte afgevaardigde heeft eenige naieve verklaringen voorgelezen, waarop een beslissing genomen zou zijn. Ik kan op het oogeblik niet controleeren — want ik heb niet alle 198 dossiers, het aantal ingekomen aanvragen bij mij — of deze beslissingen genomen zijn uitsluitend op grond van de aardige, naieve en hilariteit verwekkende verklaringen. Maar, terwijl de geachte afgevaardigde zeide: het moest alleen gaan over zelfstandig gevestigden, moest zij even later, in verband met de interruptie van den heer Oud, reeds toegeven, dat deze eisch in de wet niet voorkomt. Nu onthoud ik mij er natuurlijk van om te beoordeelen of het wenschelijk ware, zulk een eisch in de wet op te nemen. Wij moeten thans uitgaan van de wet, zooals zij daar ligt en de eisch van zelfstandige vestiging, die daar niet gesteld is, mocht dus ook bij de toepassing niet worden gesteld. Wel heeft de geachte afgevaardigde gewezen op enkele gevallen die — ik spreek thans niet over de bekwaamheid, maar alleen over vestiging en uitoefening — in verband met den leeftijd verbazing hebben gewekt. Eén van die gevallen vooral heeft in de pers en in enkele brieven extra aandacht getrokken. Welnu, dit geval, dat ik, evenals de geachte afgevaardigde,

niet noemen zal, was afgedaan eer ik aan het Departement optrad. Ik heb mij natuurlijk het dossier laten voorleggen en daaruit is mij gebleken dat men in gemoede meende, met de wet in de hand, gezien de overgelegde stukken, de toelating niet te mogen weigeren. Uiteraard kon zulk een geval nooit een antecedent vormen voor andere personen van omtrent gelijken leeftijd, maar met andere stukken, en ik heb dan ook op audientie aan dezen en genen, die zich op het bekende geval beriepen, geantwoord, dat een uitzonderingsgeval geen antecedent door mij zou worden geacht. Geheel anders staat het natuurlijk met die gevallen, waarbij de gegevens eigenlijk niet betrouwbaar zijn. Daaromtrent wil ik aan het einde gaarne nog een enkel woord zeggen.

De heer D u y s: Stapt u hiermede in dat geval van dien leeftijd af? Hoe kan nu iemand van 13 jaren volledige prothese als beroep hebben toegepast. Waarom is die man toegelaten?

De heer S l o t e m a k e r d e B r u i n e, Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid: Die man is toen toegelaten, omdat degene, die op het oogenblik met de uitvoering van de wet was belast, van oordeel was, dat, gezien de stukken hij tot de toelating moest besluiten.

Bij de quaestie van vestiging en beroep is natuurlijk de vraag, hoe de opleiding en de bekwaamheid door den Minister zijn beoordeeld. Het antwoord luidt, dat hier beslist is op diploma's, doch ook op andere gegevens: getuigenissen van artsen, tandartsen en betrouwbare patiënten. Dat kan zeker den indruk maken van subjectief, om niet te zeggen willekeurig. Maar ook hier kan ik toch ook niet anders doen dan verwijzen naar de wet, en naar hetgeen tijdens de behandeling van de wet is verklaard, want de wet bindt het oordeel omtrent opleiding en bekwaamheid niet aan een diploma, gelijk de geachte interpellante te recht heeft opgemerkt. De Minister heeft tijdens de behandeling zich daaromtrent volkomen klaar uitgesproken. Ik herinner aan deze woorden van den Minister Aalberse (Handelingen, bladz. 2070):

„Hoe de Minister zich een oordeel vormt over de bevoegdheid van een bepaalden persoon, blijft voor zijn eigen verantwoordelijkheid. Hij zou dat kunnen doen in verband met een diploma, hij kan het ook op andere wijze doen; iemand kan op een bepaalde manier bewijzen van bekwaamheid leveren, en ik ben daarin volkomen vrij.”

En op bladz. 2073 van de Handelingen, waar het ging over de vraag, welke de opleiding moest zijn, en of die moet blijken uit een diploma, antwoordde de Minister:

„Ik kan mij voorstellen, dat nog op andere wijze zou kunnen blijken, dat iemand zonder diploma de vereischte praktische bekwaamheid bezit.”

Daarmede wordt dus een bepaalde norm gegeven, die ligt buiten het begrip van bijv. een diploma en bij de toepassing van de wet heeft mijn ambtsvoorganger zich aan die normen gehouden. En ook ik heb deze aanwijzingen als uitgangspunt moeten nemen, gelijk vanzelf spreekt, omdat het in de wet staat, of bij de behandeling van de wet is toegezegd. En hier moge ik nu de geachte interpellante opmerken, dat ik inderdaad in een brief aan de Maatschappij tot Bevordering van de Tandheelkunde iets in dien geest geschreven heb, maar niet precies hetzelfde als hetgeen de geachte interpellante daarin heeft gelezen. Wat mij daarom teleurstelt, omdat ik de geachte interpellante, ten einde de vergissing in *De Telegraaf* hier niet te doen herhalen, een afschrift van den brief heb doen ter hand stellen. De zaak is n.l. deze, dat ik niet geschreven heb, ik geef dezelfde uitvoering als mijn voorganger, waar het hier niet over ging, maar ik gebruik dezelfde norm als mijn voorganger, wat een andere quaestie is. Natuurlijk, wanneer een dergelijke norm is aangegeven, blijft ruimte voor een zekere speling bij de toepassing, maar ook zij, die persoonlijk de bedoelde normen anders zouden willen zien gehanteerd, kunnen toch niet op goede gronden aangeven, dat er iets onwettigs gebeurd is. De geachte interpellante merkt mij op, dat ik heb geschreven: dezelfde gedragslijn. Als zij even den zin in het verband wil lezen, zal zij zien, dat dat is bedoeld.

Nu heeft de geachte interpellante, om te doen gevoelen, dat de norm zeer zonderling is gebruikt, o.a. zich beroepen op de vergadering van de tandtechnici op 8 Mei, waar in het openbaar door eenige leden van die vergadering is uitgesproken: de toegelatene zijn niet bekwaam. Ik vraag met bescheidenheid, of dat nu een voldoende autoriteit is en of het niet wenschelijk zou zijn, ook deze uiting van tandtechnici in een openbare vergadering nog even te toetsen, vóór men haar als argument gebruikt.

De geachte interpellante heeft enkele brieven voorgelezen van tandartsen. De inhoud was in ieder geval belangwekkend. Maar de ge-

achte interpellante zal mij ten goede houden, dat ik over deze brieven geen oordeel kan vormen, laat staan dat ik ze zou kunnen toetsen. Maar twee dingen zijn mij bij het hooren opgevallen. Het eene is dit, dat een tandarts zegt: ik heb de noodige verklaring niet willen afgeven, omdat ik onder de volledige tandprothese versta..... en dan komt een definitie, die ruimer is dan die van den Hoogen Raad, en ik kan mij voorstellen, dat een Minister zich bij het uitvoeren der wet liever stelt op het standpunt van den Hoogen Raad dan van een tandarts. In de tweede plaats. Het geval van de prothese, aangebracht aan eterende tanden, zou mij alleen dan wat zeggen, als dat was geschied door een persoon, die krachtens deze wet bevoegd was verklaard, maar dat is mij uit de mededeeling van de geachte interpellante niet gebleken. Voor het oogenblik moet ik dus de eerste en tweede vraag bevestigend beantwoorden. M. i. is volgens de gegevens, waarover ik beschik, bij de uitvoering der wet gehandeld in overeenstemming met de bedoeling van den wetgever en de letter der wet. Daaruit volgt reeds, dat ik ook de derde vraag bevestigend moet beantwoorden: door het resultaat der uitvoering loopen de belangen der volksgezondheid geen gevaar. Ik kan dat bovendien om een andere reden verzekeren. De bevoegdverklaarden treden niet krachtens de bevoegdverklaring op, zij worden niet, zooals de geachte interpellante het populair uitdrukte, „op de Nederlandsche menschheid losgelaten”, maar zij hebben het beroep reeds sinds jaren uitgeoefend en dat wel als ik mij op mijn beurt eens populair mag uitdrukken, zonder ongelukken aan te richten, anders zou dat zeker aan den dag zijn getreden. Dat zegt immers in dit opzicht meer dan een enkel diploma. Ik herhaal, dat de verklaringen zeer nauwkeurig zijn onderzocht, zij zijn meer dan eens, ondanks een bevredigenden inhoud, onvoldoende geacht, omdat men den berichtgever niet zonder meer als autoriteit ten deze dorst erkennen. Hoe bij dezen gang van zaken de belangen der volksgezondheid zouden zijn geschaad, is niet aanstonds duidelijk.

In verband met het antwoord op de derde vraag, behoeft de vierde vraag geen beantwoording meer. Voor maatregelen, als daar bedoeld — afgezien van de moeilijke vraag, hoe men zich die maatregelen zou denken en waaromtrent de geachte interpellante zich dan ook geen enkele aanduiding heeft laten ontvallen, is geen enkele aanleiding aanwezig. Maar er kunnen gevallen zijn van gansch anderen aard, nl. waarin de wet, gezien de stukken, juist is toegepast, maar waarin de stukken, waarop uitspraak is gedaan, onbetrouwbaar blijken te zijn.

De geachte interpellante heeft geciteerd, dat in een bepaald geval de stukken geheel onbetrouwbaar waren.

Ik acht het, bij wat ik gezien heb van de uitvoering van de wet, niet zeer waarschijnlijk, omdat er zoo regelmatig is getoetst. Ik moet natuurlijk de mogelijkheid erkennen, dat men te goeder trouw heeft beslist op stukken, die achterna kunnen blijken onbetrouwbaar te zijn. Dan komen echter deze vragen: hoe zal men het constateeren na het onderzoek, dat reeds is ingesteld?; hoe zullen eens verkregen rechten kunnen worden ontnomen?; hoe zou men dat in een wet kunnen belichamen?

De geachte interpellante heeft er op gewezen, dat één van de betrokken inspecteurs, die bij vergissing het woord tandarts gebruikt had, dat stuk later heeft teruggenomen. Ik maak de opmerking, dat het iets anders is een vergissing in een titel weg te nemen, dan door de wet een eenmaal verleende bevoegdheid terug te nemen.

Vooralsnog zie ik dan ook noch de noodzaak, noch een weg.

Indien echter zeer speciale gevallen te mijner kennis worden gebracht, wil ik natuurlijk gaarne overwegen of er aanleiding is tot ingrijpen en of daartoe een middel te vinden zou zijn.

Mevrouw de Vries—Brüns: Mijnheer de Voorzitter! Het valt me moeilijk, het antwoord van den Minister te qualificeeren. Ik zou bijna durven zeggen: het antwoord, dat de Minister gegeven heeft, getuigt van een ontstellende lichtzinnigheid ten aanzien van de zorg voor de volksgezondheid, en ik geloof inderdaad, dat alleen hierdoor mijn indruk van zijn woorden is weer te geven.

Ik heb in mijn rede trachten aan te duiden, dat de uitvoering van de wet op die zelfde lichtzinnige wijze was geschied. Ik heb allerlei feiten en bewijzen daarvoor aangevoerd. Inderdaad heeft de Minister mijn gegevens niet gezien, maar hij moet niet vergeten, dat ik onmiddellijk heb gezegd: ik noem geen namen, want dat vind ik onbillijk tegenover de personen, die ik uitkies, maar ik ben bereid, den Minister het dossier ter inzage te geven. Ik geloof, dat daaruit zoo noodig kan blijken, dat de brieven en stukken, die ik bij mij heb, volkomen betrouwbaar zijn.

Mijnheer de Voorzitter! Ik heb de Kamer niet willen vermoeien met het voorlezen van alle stukken, maar daarbij zijn er, waarin bekende tandartsen verklaren: Ik ben bereid, om onder eede te verklaren, dat die en die in 1913 als leerling bij mij in dienst was. Het Departement

geeft echter de verklaring, dat hij vóór 1913 de tandprothese als beroep uitoefende.

Heeft de Minister nu het recht om te zeggen: die verklaringen heb ik niet gezien, daar hecht ik niet veel waarde aan? Laat de Minister dan in ieder geval het dossier — het welk ik bereid ben aan alle Kamerleden ter inzage te geven — nagaan. Iedereen zal na kennisneming daarvan moeten zeggen: Ik krijg den indruk, dat er een aantal vergissingen zijn begaan. Als ik mij vriendelijk wil uitdrukken, kan ik zeggen vergissingen, maar het woord fouten zou hier meer op zijn plaats zijn.

De Minister heeft gezegd: ik moet eerst eens zien en dan zal ik misschien in enkele gevallen willen overwegen, wat ik er aan kan doen.

Ik ben er van overtuigd, dat de Minister de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze wet draagt, niet alleen, omdat hij een deel van de uitvoering zelf in handen heeft gehad, maar ook, omdat hij niet onmiddellijk maatregelen heeft genomen om de gemaakte fouten te herstellen. Hij draagt een dubbele verantwoordelijkheid: èn voor de daden van zijn voorganger èn voor zijn eigen daden.

Ik ben er van overtuigd, dat uit het antwoord van den Minister blijkt, dat hij niets van den ernst van den toestand inziet.

Mijnheer de Voorzitter! Ik geloof eigenlijk, dat ik met dit enkele woord zou kunnen volstaan en niet in bijzonderheden behoef af te dalen. Toch wil ik nog op enkele onderdeelen van het antwoord ingaan.

Als antwoord op mijn eerste vraag zegt Zijn Excellentie, dat de bedoeling van de wet hem niet geleid heeft, maar dat hij zich wil houden aan de letter. Maar het mag de Kamerleden, die deze wet toch hebben aangenomen, niet onverschillig laten en wanneer ik dus nu tevergeefs een beroep op den Minister doe, dan hoop ik er straks een op de Kamer te doen, want de Kamer mag niet tevreden zijn met een dergelijke opvatting.

Wat mijn tweede vraag betreft, zegt de Minister: ja, kijk eens, u noemt nu wel verschillende gevallen, maar toen deze wet eenmaal aangenomen was en men tot de uitvoering kwam, kan wel eens zijn gebleken, dat men zich met de schatting van het aantal kan hebben vergist. Dit ben ik volkomen met hem eens, maar wanneer het verschil zoo groot is, dat men in plaats van 10 à 20 personen, 160 krijgt, dan moet de wetgever toch wel zóó onbekend zijn geweest met den toestand, dat men zich daarover zeer zou moeten verbazen. Minister Aalberse heeft evenwel precies begrepen over welke menschen het hier

ging. Er zijn zelfs namen genoemd van de personen, die bedoeld waren. Een verschil van 20 tot 160 personen kon dus zeker niet verwacht worden. Nu zegt de Minister, dat de heer Aalberse geen getallen heeft genoemd. Dat heb ik ook niet gezegd. Ik heb gezegd: ik zal enkele aanwijzingen geven, die bewijzen dat hier een zeer klein aantal bedoeld was, onder andere een uitspraak van den heer Aalberse, waaruit bleek, dat hij inderdaad een zeer kleine groep voor oogen had.

Meent men inderdaad, dat de heer Aalberse zou hebben bedoeld 160 personen, wanneer hij sprak van een kleine groep, waarvan enkelen in aanmerking kwamen?

Ik hoop, dat de Kamer zich een dergelijk, oppervlakkig antwoord niet zal laten welgevalen. Ik hoop dan ook, dat de Kamer straks in een dergelijk antwoord reden zal vinden zich ernstig rekenschap te geven van de maatregelen, die genomen moeten worden en zal te dien einde een motie indienen.

Mijnheer de Voorzitter! Wat het eerste gedeelte van mijn tweede vraag betreft, de Minister heeft daar min of meer toegegeven, niet volledig, dat die quaestie van den persoon, die op 13-jarigen leeftijd de bevoegdheid had gekregen, op een vergissing berustte. Maar, Mijnheer de Voorzitter! Ik heb een lijstje voorgelezen van 15 personen, allen uit Amsterdam, die twintig jaar of jonger waren en ook de bevoegdheid hadden. Zijn dat ook vergissingen? Hoe kan dan die vergissing hersteld worden? Hebben die jonge menschen dan geen onrechtmatig verkregen bevoegdheden, die hun moeten worden ontnomen? Op deze vraag heb ik geen antwoord gekregen.

Mijnheer de Voorzitter! Van het tweede gedeelte van mijn tweede vraag, de quaestie van de opleiding en van de bevoegdheid, heeft de Minister gezegd, dat de heer Aalberse inderdaad heeft aangegeven dat het mogelijk zou zijn dat hij naast diploma's ook verklaringen van patiënten zou aannemen. Dat heb ik ook gezegd, maar dan moeten wij de geheele verklaring van den Minister even hooren. Ik zal dan ook zoo vrij zijn die voor te lezen. Zijn Excellentie zeide, in antwoord op een desbetreffende vraag van den heer Dressluys, het volgende:

„De geachte afgevaardigde vraagt nu, wat hier te verstaan is onder „opleiding”. Is de bedoeling, dat waarborgen getroffen worden, dat degenen, die werkelijk het diploma verworven hebben, voldoende theoretische en practische vóórstudie gemaakt hebben of zal de Minister genoegen nemen met een briefje van een tandarts, waarin te kennen is gegeven wordt, dat de betrok-

ken persoon zoovele jaren bij hem practisch gewerkt heeft en daarbij voldaan heeft?

Ik kan antwoorden, dat in de eerste plaats gedacht is aan een diploma, maar ik kan mij voorstellen, dat nog op andere wijze zou kunnen blijken, dat iemand zonder diploma de vereischte practische bekwaamheid bezit. Ik kan mij echter niet voorstellen, dat dergelijk briefje alleen, tenzij het afkomstig was van iemand, die hier te lande dergelijke opleiding geeft, voldoende zou zijn om de overtuiging te schenken, dat de man voldoende geschiktheid bezit.

De geachte afgevaardigde vroeg verder: wilt ge ook laten medetellen de wijze, waarop de praktijk sinds 1913 en ook daarvóór is uitgeoefend, of hij dat goed gedaan heeft of minder goed? Ik heb den nadruk gelegd op de opleiding en nu geloof ik, dat het logisch is, omdat al onze bevoegdheden, van medici, van advocaten, van notarissen, enz., op een bepaalde opleiding berusten, waarna men het diploma krijgt om daarna de bevoegdheid te krijgen, dat ook hier van de opleiding wordt gesproken. Maar waar wij hier niet hebben een bepaald te omschrijven opleiding en het geval zich kan voordoen, dat er niet is een diploma, maar de man toch zegt: ik heb een behoorlijke opleiding genoten, daar kan een van de bewijzen, die hij dan overlegt, zijn de verwijzing naar zijn praktijk, dat hij zegt: onderzoek mijn praktijk maar. Ik ken er hier een, die minstens vijf, zes doctoren in zijn clienteele heeft, die, dat de man volle bevoegdheid heeft, dus aan den lijve hebben ondervonden."

Minister Aalberse geeft toe, dat de mogelijkheid bestaat, dat doctoren, die onder behandeling van een techniker geweest zijn, een verklaring geven, dat de opleiding wel voldoende zal zijn geweest om iemand de bevoegdheid tot het uitoefenen van het beroep te geven.

Dit laatste gedeelte heeft de Minister echter niet voorgelezen, toen hij sprak over de verklaringen, waarmede hij genoeg had genomen. Het ging niet over een verklaring van mijnheer A, mijnheer B, of mijnheer C, volstrekt niet. Minister Aalberse verklaarde nadrukkelijk, dat in enkele gevallen genoeg kon worden genomen met een verklaring van doctoren.

Thans nog iets over een onderdeel, dat bij mijn tweede vraag te pas komt. Ik had gezegd, dat de Minister zich beroepen had op de

— ik meen dat ik het woord „handelwijze” heb gebruikt — handelwijze van zijn voorganger en aan de Vereeniging van tandartsen had geschreven, dat hij zich op hetzelfde standpunt plaatste als zijn voorganger. Nu zegt Zijn Excellentie, dat ik niet goed geciteerd heb, omdat hij heeft geschreven, dat hij dezelfde „normen” zou toepassen. Ik heb den brief bij mij en nu lees ik daarin, dat de Minister spreekt van dezelfde „gedragslijn” als die, welke zijn voorganger heeft gevolgd. Ik meen, dat handelwijze en gedragslijn als synoniemen kunnen worden beschouwd.

Ik heb dus niet den bedoelden brief verkeerd geciteerd, maar de Minister kent den inhoud van dien brief niet meer. Ik kan niet uitmaken welke bevoegdheden door dezen Minister zijn toegekend en welke door zijn ambtsvoorganger, maar het kan mij weinig schelen, want deze Minister is voor de daden van zijn ambtsvoorganger eveneens verantwoordelijk, als hij niet onmiddellijk aan den onrechtmatigen toestand een einde maakt.

Aan mijn voorlezing van een deel van het verslag van de Nederlandsche Vereeniging van Tandtechnici hecht de Minister weinig waarde. Ik heb het ook alleen gebruikt als illustratie van mijn algemeen betoog, maar meen toch wel, dat deze uitspraken van de personen zelf waarde hebben.

Waar ik gezegd heb, dat een groot aantal van deze personen wordt losgelaten op het Nederlandsche publiek, zegt de Minister, dat dat niet zoo is. Inderdaad geldt dat maar voor een deel, maar er zijn onder de bevoegdverklaarden toch verschillenden, die zich tot nu toe niet gevestigd hadden en die nu de volle vrijheid hebben gekregen om patiënten te gaan behandelen. Als zij dat doen, worden zij wel op het publiek losgelaten.

De Minister gelooft niet, dat er gevaren zijn verbonden aan de behandeling door deze bevoegdverklaarden. Is de Minister persoonlijk of zijn b.v. zijn familieleden bereid, zich door deze technici te laten behandelen? De beter gesitueerden — en dat is voor mij juist het ergerlijke in deze zaak — zullen wel zorgen, dat zij niet vallen in handen van deze tandtechnici; zij kunnen betere tandheelkundige hulp betalen. Het gevolg zal zijn: dat die heeren de slecht gesitueerden, die geen betere hulp kunnen betalen, onder hun behandeling krijgen. Ook door middel van een onbehoorlijke reclame zal dat worden bevorderd; ik heb daarvan aardige staaltjes, b.v. van iemand, die zich aanbiedt als „de Firma X. en Zonen, bevoegd tandtechnicus”.

Den brief van de vrouw, die, zonder eenige voorbehandeling van haar mond, door een kunstgebit een zwerende kaak kreeg. Ik hoop, dat de Minister dien brief straks eens geheel zal willen lezen. Deze vrouw moest nog f 85 betalen voor een gebit, dat haar niets anders bezorgde dan een hevige ontsteking van de kaak. Dat zullen de gevolgen zijn, die de Minister geen gevaren acht! Hij heeft gezegd: het is niet gebleken, dat het een van de bevoegdverklaarden was. Meent de Minister, dat ik verhaaltjes vertel over willekeurige tandtechnici? Het was wel degelijk een van de personen, die door deze wet bevoegd is verklaard.

Ik heb uit het antwoord van den Minister op mijn derde vraag begrepen, dat hij niet bereid is eenigen maatregel te treffen. Ik heb daarom de eer, een motie in te dienen, welke ik op uw bureau doe deponeren, en hoop, dat de Kamer mij zal steunen in den aandrang op den Minister, om te trachten, zoo spoedig mogelijk dit onrecht ongedaan te maken.

De Voorzitter: Door mevrouw de Vries—Bruins is de volgende motie van orde ingediend:

„De Kamer, van oordeel, dat de uitvoering van de wet van 29 Juni 1925 niet in overeenstemming is met haar geest en haar letter,

noodigt de Regeering uit, zoodanige maatregelen te bevorderen, zoo noodig in den vorm van een nieuwe wet, dat de door die uitvoering voor de volksgezondheid in het leven geroepen gevaren zooveel mogelijk kunnen worden weggenomen.

en gaat over tot de orde van den dag.”

Deze motie van orde wordt ondersteund door de heeren Duys, Vliegen, van den Tempel, van Gijn en Staalman, en kan mitsdien een onderwerp van beraadslaging uitmaken.

Ik stel voor, deze motie van orde te behandelen te gelijk met deze interpellatie.

Daartoe wordt besloten.

De Voorzitter: Ik stel aan de Kamer voor, om het voor de

Ieden ter inzage gelegd gedeelte van het officieel verslag der Handelingen van de vorige vergadering goed te keuren.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt hervat.

De heer O u d: Mijnheer de Voorzitter! Ik moet beginnen met mij aan te sluiten bij de geachte interpellante, waar zij gezegd heeft, dat het antwoord, hetwelk de Minister gegeven heeft op de door haar gestelde vragen, haar in geen enkel opzicht bevredigd heeft. Ook ik heb ernstig bezwaar tegen de, ik zou haast zeggen, lichtzinnige wijze waarop de Minister zich afgemaakt heeft van de ernstige feiten, die door de geachte interpellante zijn genoemd. Ik gevoel die bezwaren te meer, omdat ik mij in zekeren zin mede schuldig gevoel aan het tot stand komen van de wet, waarvan op het oogenblik de toepassing een onderwerp van beraadslaging uitmaakt. Ik ben, meen ik, in de Kamer de eerste geweest, die, terwijl de heer de Visser Minister van Onderwijs was — deze zaak ressorteerde toen onder het Departement van Onderwijs — er op aandrang een regeling te treffen voor diegenen, die te goeder trouw de tandprothese hadden uitgeoefend in een tijd, toen zij daartoe bevoegd waren, en die nu, ten gevolge van de wijziging van de wet in 1913 en een arrest van den Hoogen Raad van 1920, plotseling die bevoegdheid hadden verloren. Voor die menschen, die hun broodwinning zouden verliezen, moest een overgangsbepaling gemaakt worden, die men in 1912 verzuimd had te maken. Dit is voor de Regeering aanleiding geweest om deze zaak te overwegen, en ten slotte is daaruit het wetsontwerp voortgevloeid. Ik kan mij dus volkomen aansluiten bij mevrouw de Vries—Bruins, waar zij zegt, dat de bedoeling alleen was, een daad van rechtvaardigheid te doen tegenover een beperkt aantal menschen. De toestand was zoo, dat toen in 1913 de wet gewijzigd werd, deze menschen hun beroep volkomen wettig uitoefenden. Door de wetswijziging hebben zij hun bevoegdheid verloren, maar niettemin heeft men hen ettelijke jaren rustig hun gang laten gaan. Eerst na 1920 zijn de vervolgingen begonnen. Nu wil het mij voorkomen, ook dat moet mij van het hart, dat de tandartsen — die volkomen gelijk hebben in de actie, die zij op het oogenblik voeren tegen de toepassing van de wet — zelf ook voor en groot deel de schuld zijn, dat deze zaak zoo is geloopt. Wanneer

de tandartsen tijdig hadden ingezien, hoe volkomen billijk de eisch was van een klein aantal menschen (naar mijn overtuiging waren het niet meer dan 20 of 30) om op regelmatige wijze te kunnen doorgaan met de uitoefening van hun beroep, dan had men in onderling overleg een regeling kunnen treffen waardoor de belangen van de volksgezondheid in geen enkel opzicht waren geschaad. Dat hebben de tandartsen echter niet gedaan. Zij hebben op alle mogelijke manieren tot vervolging van deze menschen aangespoord. Die menschen zijn dagen en weken lang gepost. Iedere patiënt, die er uit kwam, werd meege-
 nomen naar het politiebureau en hem werd gevraagd, wat er aan zijn mond gedaan was. Vervolgingen werden ingesteld tegen menschen, die voor 1913 volkomen rechtmatig hun beroep mochten uitoefenen en die ook in staat waren hun beroep uit te oefenen op zoodanige wijze, dat de volksgezondheid daardoor niet in het minst in gevaar kwam.

Toen de wet in de Kamer behandeld werd, heb ik nogmaals er op gewezen, dat de bedoeling geen andere was — en dat is bevestigd zoowel door den Minister als door alle andere sprekers, die het woord hebben gevoerd — om in 1925 alsnog de overgangsbepaling te maken. Wanneer op het oogenblik bezwaren rijzen, zijn dat dus geen bezwaren tegen de wet, maar tegen de wijze van uitvoering van de wet. Ik kan mij volkomen aansluiten bij mevrouw de Vries—Bruins, dat de wijze van uitvoering ingaat niet alleen tegen den geest, maar ook tegen de letter van de wet.

De uitvoering moet zijn gegaan tegen de letter van de wet, omdat die uitdrukkelijk zegt, dat men vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep moet hebben uitgeoefend.

Nu staat toch wel vast, dat het uitgesloten is, dat iemand van 13 jaar de volledige tandprothese als beroep heeft uitgeoefend. Ik heb voor mij het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* van Mei 1926, waarin is opgenomen een brief van de organisatie van tandartsen aan den tegenwoordigen Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid, waarin een groot aantal feiten worden genoemd, maar waarbij wordt gezegd, dat dit schrijven geen aanspraak maakt op volledigheid, dat slechts een paar grepen zijn genomen. Daarin worden genoemd de leeftijden, die de verschillende personen op het oogenblik hebben, en wanneer men daar dan 13 jaar aftrekt, dan blijkt daaruit, dat er verschillende personen onder zijn, die in 1913 13 jaar oud waren; ik vind er twee onder van 15 jaar, één van 16 jaar en 2 van 17 jaar. Nu staat het toch wel vast, dat het uitgesloten is, dat personen van 13 tot 17 jaar de volledige

tandprothese als beroep hebben uitgeoefend. Ik heb wel eens gehoord van wonderkinderen, die op jeugdigen leeftijd viool konden spelen, maar van wonderkinderen, die op 13-jarigen leeftijd de volledige tandprothese als beroep hebben uitgeoefend, heb ik nog nooit gehoord. Nu is de groote vraag, waarom het gaat: wie in deze de verantwoordelijkheid draagt. De Kamer heeft het recht om precies te weten, wie in deze de verantwoordelijke persoon is, m. a. w., wie in ieder der gevallen de bevoegdverklaring heeft afgegeven, deze Minister of zijn voorganger. Het siert den Minister, wanneer hij zijn ambsvoorganger in bescherming wil nemen, maar hij is er niet af, als hij zegt, dat op grond van de stukken de voorganger van dezen Minister meende te mogen aannemen, dat iemand van 13 jaar viel onder de bepalingen der wet. Wat waren die stukken, waarop die besluiten waren genomen? Ik kan mij voorstellen, dat dat in de eerste plaats was de verklaring, dat de persoon in 1913 de volledige tandprothese als beroep uitoefende, want dat was het eerste punt, waar het op aankwam. Nu weet ik, dat men gevraagd heeft verklaringen van patiënten daaromtrent en ik kan mij voorstellen, dat patiënten volkomen te goeder trouw daaromtrent een onjuiste verklaring hebben afgegeven. Wat weten die menschen van volledige tandprothese, wat weten die menschen er ook van af, hoe lang het geleden is, dat zij behandeld werden? Ik voor mij weet ook niet precies, of mijn tanden en kiezen getrokken of geplombeerd zijn geworden in 1913 of 1920. Dus dat patiënten daaromtrent en verklaring afgaven, kan ik mij voorstellen. Maar men heeft aan het Departement, hoop ik, toch nog hersens in het hoofd en als men de stukken inkiijkt, dan ziet men toch naar de geboorte-akte! En als men dan ziet, dat er personen onder zijn, die toen 13 jaar waren, dan moet toch direct twijfel rijzen. Ja, er behoeft zelfs geen twijfel te rijzen, het is direct volkomen duidelijk. Daarom is de verklaring van dezen Minister absoluut onvoldoende. Maar er is meer. Wij weten, dat de voorganger van dezen Minister op naar het oordeel van dezen Minister voor dien voorganger aannemelijke gronden op een gegeven oogenblik aan iemand van 13 jaar de bevoegdheid heeft gegeven. Maar heeft ook deze Minister de bevoegdheid verleend aan personen van 13 jaar of eenige jaren ouder, in het algemeen aan personen, die behooren tot categorieën, van welke men alleen op grond van hun leeftijd al kon zeggen: het is onmogelijk, dat ge de tandprothese in 1913 hebt uitgeoefend? Mevrouw de Vries—Bruins heeft geen namen genoemd, maar de namen staan alle in het *Tijdschrift voor Tand-*

heelkunde. Ik vind daarin als gevallen van Amsterdam — ik zal nu den leeftijd noemen, die de betrokkenen in 1913 hadden —: M. J. Baak, 18 jaar; H. Bolle, 13 jaar; P. M. Bruinsma, 15 jaar; P. L. Endenburg, 19 jaar; L. Goyarts, 20 jaar; J. de Groot, 19 jaar; Ph. Hartogs, 16 jaar; H. C. Heldens, 17 jaar; E. T. de Lang, 13 jaar; D. Hessel, 19 jaar; K. A. P. Manssen, 20 jaar; A. J. de Soet, 20 jaar; L. M. Son, 20 jaar; M. J. Visser, 17 jaar; S. Son, 15 jaar, en P. de Wever, 19 jaar.

Ik meen, dat de Kamer het recht heeft om voor al deze gevallen — er zijn er meer, maar wij kennen ze niet —, precies te vernemen, wie de verantwoordelijkheid draagt: deze Minister of zijn ambtsvoorganger.

Op blz. 316 van hetzelfde tijdschrift vind ik het volgende voorbeeld:

„Een jonge man van 28 jaar vraagt de bevoegdheid aan. In 1913, het jaar toen hij, „uit zijn brood werd gestooten”, omdat hij de volledige tandprothese (lees: tandheelkunde) zou hebben uitgeoefend, had hij dus den aanvalligen leeftijd van 15 jaar bereikt. Hij was toen leerjongen en is op dit oogenblik nog steeds werkzaam in het laboratorium van een tandarts, zoodat hij nimmer patiënten heeft behandeld, laat staan „de volledige tandprothese als beroep heeft toegepast!”

De inwilliging van die aanvraag wordt in November door den betrokken inspecteur geweigerd. De techniker requesteert bij den Minister en op 7 Maart ontvangt hij bericht, dat zijn verzoek is toegestaan en dezelfde Inspecteur van de Volksgezondheid moet thans zijn vestigingsbewijs viseeren.”

Mijnheer de Voorzitter! Ik verzoek vooral te willen letten op den datum, 7 Maart 1926, waarop zijn verzoek is toegestaan. Dat moet een datum zijn, waarop deze Minister reeds de verantwoordelijkheid voor het Departement van Arbeid, Handel en Nijverheid droeg. De Regeeringsverklaring is in deze Kamer afgelegd op 11 Maart. Ik weet zeker, dat er een week verlopen is tusschen het optreden van dezen Minister en het afleggen van die verklaring. Ik kan mij vergissen, want ik werk op mijn geheugen, maar wij hebben op 2 Maart in de Kamer behandeld het voorstel van den heer Alberda c.s. tot ontbinding van deze Kamer. Dat was op Dinsdag. Den Donderdag daarop — dus 4 Maart — was het nieuwe Kabinet gevormd.

Vergis ik mij, dan zou er slechts uit volgen, dat de voorganger van

dezen Minister zich gehaast heeft op Zondag, 7 Maart, den laatsten dag, dat hij het Departement beheerde, toen zij opvolger reeds benoemd was, het bewijs af te geven.

Het eenig excuus voor deze daad op Zondag is, dat het een Rooms-Katholiek en geen rechts-Protestantsch Minister is geweest.

Intusschen: de Minister is er niet van af met te zeggen, dat deze feiten komen ter verantwoording van zijn voorganger. Zelfs al zouden al deze feiten voor de verantwoording van zijn voorganger komen, dan is de verantwoordelijkheid van dezen Minister nog zoo groot, dat hij zich moet afvragen: kan er op het oogenblik iets gedaan worden om den slechten toestand, dien ik gevonden heb, te verbeteren? Nu geef ik volkomen toe, dat de zaak niet gemakkelijk is, omdat de wet goed is. Zooals zij luidt is de wet niet slecht en wanneer men de wet goed toepast, niet alleen overeenkomstig de bedoeling, maar ook in overeenstemming met de letter, dan zou er niet de minste moeilijkheid zijn. Maar de Regeering heeft hier de wet toegepast in strijd met de wet. Men heeft hier te maken met iets, wat de Franschen noemen: *détournement de pouvoir*. Het is in Nederland buitengewoon moeilijk iets daartegen te doen. Men zou naar aanleiding van de laatste uitspraak van den Hoogen Raad kunnen probeeren zich te beroepen op een onrechtmatige Overheidsdaad, maar de moeilijkheid is de vraag: Wie heeft de schade geleden en wie zou de actie moeten instellen? Langs dezen weg gaat het dus niet.

Nu kan men dit in verband met de motie, welke mevrouw de Vries—Bruins heeft ingediend, dat de Regeering door wetswijziging de bevoegdheid geve om eenmaal toegekende bevoegdheden wederom terug te nemen, op grond, dat zij krachtens die wet niet hadden mogen worden verleend. Maar men krijg^t dan toch een heel moeilijke constructie, omdat al die menschen nu eenmaal een bewijs hebben gekregen van den daarvoor aangewezen Minister, dat zij wel bevoegd zijn.

Mijnheer de Voorzitter! Ik vraag mij daarom af of dit noodig is. Ik grond dit op de redactie van de wet, waarom het hier gaat. Ik geloof, dat dit niet noodig is, omdat het afgeven van het bewijs door den Minister op zich zelf niet voldoende is. Iemand, die een dergelijk bewijs van den Minister in zijn zak heeft, is daardoor niet gedekt; er is meer noodig. De redactie van deze wet stelt twee eischen. In de eerste plaats, dat de menschen vóór 10 Juli 1913 de volledige tandprothese als beroep uitoefenden, zonder de bevoegdheid te hebben tot volledige uitoefening der tandheelkunde, en in de tweede plaats, dat

zij een opleiding hebben genoten, die naar het oordeel van den Minister voldoende was. Nu lees ik deze bepaling zoo, dat aan den Minister behoort het oordeel of de opleiding voldoende is. Heeft de Minister gezegd: Uw opleiding is voldoende, dan kan niemand meer zeggen: uw opleiding is niet voldoende.

Mijnheer de Voorzitter! Maar de andere eisch is niet afhankelijk van het oordeel van den Minister. Het komt mij voor, dat, wanneer iemand vóór 10 Juli 1913 inderdaad niet de volledige tandprothese als beroep heeft toegepast, hij dan, ondanks het feit, dat de Minister hem het bewijs van vestiging heeft uitgereikt, toch strafbaar blijft wegens onbevoegde uitoefening van de tandheelkunst. Wanneer dit zoo is, is er ook op dit oogenblik niet dat dreigende gevaar voor de volksgezondheid, dat mevrouw de Vries—Bruins vreesde. Dan heeft men hetzelfde middel, dat men in het algemeen heeft om onbevoegde uitoefening der geneeskunst tegen te gaan. Tegen hen, die in het bezit van het bewijs zijn gekomen zonder dat zij vóór 10 Juli 1913 de volledige tandprothese als beroep uitoefenden, kan dan aldus worden opgetreden. Nu zal ik niet zeggen, dat ik deze oplossing mooi vind. Men reeft de menschen, door hun een bewijs in handen te geven, in den waan gebracht, dat de zaak in orde is, maar dit is de fout van het Departement van Arbeid geweest, welke fout nu eenmaal niet te herstellen is. Zij hebben dit bewijs nu eenmaal en de beste weg is m. i., dat van de zijde van het Departement van Justitie, wanneer het ten minste te pijnlijk is voor dezen Minister van Arbeid om het zelf te doen, een waarschuwing wordt gegeven aan allen, die het papier hebben gekregen, en dat tegen die menschen gezegd wordt: denk er om, dit papier is geen waarborg, dat gij uw gang kunt gaan; daarvoor is meer noodig. Gij moet ook bewijzen, dat gij vóór 10 Juli 1913 de volledige tandprothese als beroep hebt uitgeoefend. Doet men dat en zorgt men verder, dat, alvorens een dergelijke waarschuwing aan de menschen is uitgereikt, geen vervolging wordt ingesteld, dan kunnen wij waarschijnlijk zonder wetswijziging hier nog wel tot een oplossing komen. Ik geef toe: mooi vind ik die oplossing niet, maar het is voor mij de vraag of ten slotte de oplossing, dat men komt met een nieuwe wet tot intrekking van een andere wet, die verkeerd is toegepast, niet slechter is dan de oplossing, welke ik in overweging geef.

De heer B e u m e r: Mijnheer de Voorzitter! Ook mij moet het van het hart, dat het verloop der interpellatie mij niet heeft bevredigd.

Het zou mij aangenamer zijn geweest, indien de Regeering het standpunt had ingenomen, dat een onjuiste wetstoepassing had plaats gehad en er gestreefd zou worden om, in overleg met de Kamer, te komen tot maatregelen ter bepaling van de thans te volgen gedragslijn. Nu dat niet is gebeurd, wil ik een enkele opmerking maken, waarbij ik mij zeer kan bekorten, omdat het punt, waarop ik voornamelijk wilde wijzen, reeds door den heer Oud naar voren is gebracht, bij wien ik mij in dit opzicht wensch aan te sluiten.

Het standpunt van den Minister is, dat hij niet te maken heeft met de geschiedenis van de wet en dat hij de wet moet uitvoeren, zooals zij daar ligt, een standpunt, op zich zelf juist en correct, echter een oogenblik door hem verlaten, toen hij meende steun te kunnen vinden in eenige regels, door Minister Aalberse bij de behandeling van het ontwerp hier uitgesproken.

Hoe dit zij, wanneer de letter van de wet duidelijk is, moet daarnaar worden gehandeld, en, naar het mij bescheidenlijk voorkomt, is de letter van de wet volkomen duidelijk, waaruit volgt, dat de Minister aan de letter van de wet heeft vast te houden. Hier kan eigenlijk verschil van meening niet aanwezig zijn en wanneer ik verlang, dat de Minister de hand zal houden aan de letter van de wet, dan wensch ik daarbij geen onderscheid te maken tusschen dezen bewindsman en diens voorganger. De heer Oud meende, dat dat wel moest geschieden, en in zeker opzicht kan dat worden toegegeven, maar voor het vraagstuk in zijn geheel doet het m. i. niet ter zake, want in de Wijzigingswet van 29 Juni 1925 staat uitdrukkelijk, dat er wordt gelast en bevolen, dat alle Ministerieele Departementen en autoriteiten, wien zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden, en dit is ook blijven houden. Alles wat heeft plaats gehad ter uitvoering van deze wet, is op dit oogenblik, wanneer die uitvoering is geschied in strijd met de letter der wet, ook voor verantwoording van dezen Minister, indien daartegen wat te doen is.

Wat is er nu tegen te doen? Er is gesproken over de mogelijkheid een actie op grond van artikel 1401 Burgerlijk Wetboek in te stellen. Dan moet men evenwel iemand, die wellicht schade reeft geleden, doordat er al te royaal diploma's zijn uitgereikt, een civiele actie laten instellen, hetgeen voor hem altijd kosten meebrengt, terwijl de persoon in quaestie onschuldig is aan het gebeurde.

Dit middel, de verwijzing naar den rechter, zou ik dus in dit geval niet willen aanbevelen.

In de tweede plaats is mogelijk, dat bij een nieuw wetsontwerp wordt vastgelegd, dat degenen, die op grond van de wet van 29 Juni 1925 de bevoegdheid hebben gekregen, deze houden bij voorbeeld tot September 1926. Bij spoedwet kunnen wij die zaak behandelen. Daarbij kan dan tevens nauwkeurig worden geregeld, wie in den vervolge wel bevoegd zullen zijn.

Ik zeg niet dat dit mooi is, maar geef het alleen aan als een mogelijke oplossing.

Ten derde bestaat de mogelijkheid dat de verleende visa ongeldig worden verklaard. De Minister schijnt te meenen, dat dit niet kan, want hij spreekt van verkregen recht. Maar hier is geen verkregen recht, doch verkregen onrecht. Het uitgangspunt moet immers zijn, dat de wet niet op juiste wijze is toegepast en dat in fraudem legis verschillende personen een zeker visum hebben gekregen.

De oplossing van den heer Oud is eigenlijk geen nieuwe oplossing, maar de erkenning, dat de toestand van vroeger nog bestaat ten aanzien van hen, van wie men moet zeggen, dat zij niet rechtens voldoen aan de voorwaarden van het wetje van 1925, niettegenstaande hun visum. De geachte afgevaardigde heeft er reeds op gewezen, dat er sprake is van twee objectieve eischen; ten eerste dat men veer 10 Juni 1913 de volledige tandprothese heeft uitgeoefend als beroep, en ten tweede dat men een opleiding heeft genoten. Daarna komt dan de bevoegdheid van den Minister om uit te maken, of die opleiding naar zijn oordeel waarborgt, dat de opgeleide persoon bekwaam is. De aanwezigheid van de eerste twee voorwaarden kan ook door een ander dan een Minister worden beoordeeld, nl. door den rechter.

Een strafvervolgung zou, naar het mij voorkomt, wel succes hebben, indien blijkt, dat men te doen heeft met een van de jongelingen, die in het debat zijn gebracht, want het staat vast, dat die niet de volledige tandprothese als beroep vóór 10 Juni 1913 hebben kunnen toepassen. Op dien grond zou men zich rustig bij het gebeurde kunnen neerleggen, denkende: degenen, die onrechtmatig een diploma hebben gekregen, zullen wel door den strafrechter in hun vorige positie worden gehandhaafd. Van veel meer belang is, dat deze wet een duidelijk artikel heeft, en dat er dus een toepassing aan moet worden gegeven, kloppende met de volstrekke duidelijkheid van dat artikel.

Daarbij komt, dat de Minister, de zaak verdedigend, zegt, dat er niets is geschied, wat niet behoorlijk is. Ik geloof, dat dit inderdaad niet is vol te houden.

Nu wil mevrouw de Vries—Bruins de Kamer een uitspraak laten doen, en ik heb tegen haar motie niet zooveel bezwaar, maar zou toch liever gezwegen zien van het gevaar voor de volksgezondheid, in verband ook met de verklaring van den Minister, dat het hier gaat om menschen, die al geruimen tijd hebben gewerkt. Ik kan dat gevaar dus niet zoo zwaar inzien. Ook vind ik de motie nog te positief in zooverre zij de Kamer een afkeurend oordeel wil doen uitspreken over hetgeen is geschied, hoewel wij de dossiers niet kennen. Daarom zou ik aan de aandacht van de Kamer een andere motie willen onderwerpen, luidende:

„De Kamer,
niet overtuigd, dat de uitvoering der wet van 29 Juni 1925
(Staatsblad No. 282) met de noodige soberheid en op de juiste
wijze heeft plaats gehad,
gaat over tot de orde van den dag.”

Daarbij wordt in het midden gelaten, welke gedragslijn de Minister na overweging zal meenen te moeten volgen om tot een oplossing van de moeilijkheid te komen en wordt ook rekening gehouden met de mogelijkheid, dat de strafrechter kan optreden. Er staat in de motie niet zooveel als in die van mevrouw de Vries—Bruins, maar ik meen, dat er duidelijk genoeg uit blijkt, dat hetgeen is geschied, niet door de Kamer wordt goedgekeurd.

De Voorzitter: Door den heer Beumer wordt de volgende motie van orde voorgesteld:

„De Kamer, niet overtuigd, dat de uitvoering der wet van 29 Juni 1925, Staatsblad No. 282, met de noodige soberheid en op de juiste wijze heeft plaats gehad, gaat over tot de orde van den dag.”

Deze motie van orde wordt ondersteund door de heeren dr. de Visser, Loerakker, van Voorst tot Voorst en Ament en kan derhalve een onderwerp van beraadslaging uitmaken.

Ik stel voor, deze motie van orde te gelijk met deze interpellatie te behandelen.

De heer D u y s: Mijnheer de Voorzitter! Ik behoef niet te verbergen, dat ik evenzeer behoor tot die leden, die met de grootste verbazing de uitvoering en toepassing van deze wet hebben gadegeslagen. Ik had niet gedacht, dat mogelijk was hetgeen hier in practijk is gebracht. En wat eigenlijk nog meer verwondering baart, is, dat de Minister niet ruitelijk zegt: Inderdaad, aan alle menschenwerk kleven fouten, ook het Departement is niet onfeilbaar, wij hebben er zooveel dingen aan de hand, ook mijn bekwaamste ambtenaren kunnen vergissingen begaan, ik moet eerlijk bekennen dat wij een oogenblik op den verkeerden weg waren. Dat zou èn in de Kamer èn in het land èn ook bij de bona fide betrokkenen een meer sympathieken indruk hebben gewekt dan de wijze, waarop de Minister thans eigenlijk de zaak heeft goedgepraat, althans er maar wat omheen heeft gepraat. Gelukkig voor den Minister zelf was wel uit de wijze, waarop hij — die ik ook wel eens in andere bijeenkomsten heb hooren spreken — hier heeft gesproken, af te leiden, dat hij zelf eigenlijk verlegen is met zijn houding. Het meest heeft mij evenwel geërgerd de wijze, waarop de Minister heendraaide om het geval van den bevoegdverklaarde van 13 jaar. De wijze, waarop de Minister dat heeft goedgepraat, wijst op een mentaliteit, die ik voor de toekomst, voor de toepassing van deze en ook van andere wetten, funest acht. Ik zou den Minister deze pertinente vraag willen stellen: de wet van 1925 stelt twee eischen: ten eerste dat vóór 10 Juni 1913 de tandprothese als beroep moet zijn uitgeoefend; ten tweede dat de Minister in de opleiding voldoende waarborgen van bekwaamheid ziet; wilt gij nu aan de Kamer mededeelen, op grond van welke overwegingen deze bevoegdheidsverklaring van iemand, die in 1913 den leeftijd bezat van 13 jaar, heeft plaats gehad? — ik vraag dus niet een algemeene phrase als antwoord b.v.: er waren overwegingen bij mijn Departement om, in strijd met de meening van den hoofdinspecteur, aan meerdere van die jongelui de bevoegdheid te verleenen. Neen, Mijnheer de Voorzitter, ik vraag pertinent, of de Minister mededeelen wil of de betrokkene van 13 jaar inderdaad vóór 10 Juni 1913 de tandprothese als beroep uitoefende en of zijn opleiding voldoende waarborgen gaf? En, zoo ja, op welken grondslag die conclusie steunt. Ik verlang dus feiten en geen praatjes. Ik wensch dus niet te hooren, dat er menschen waren aan het Departement, die er zoo over dachten, dat het voldoende was, maar, welke overwegingen daarbij zijn gevolgd, welke normen, welke feiten den grondslag der bevoegdverklaring vormden.

Wat de vraag betreft, hoe wij weer uit deze misère komen kunnen, het middel, dat de heer Beumer heeft aangegeven en dat ik ook door andere Kamerleden heb hooren opperen, acht ik daartoe het meest juiste. Er zal toch nog wel een andere wijziging ook in deze wet moeten worden aangebracht, ik zal aanstonds zeggen waarom, dan kan men meteen die te baat nemen om ook dezen tot stand te brengen. Wanneer men de bevoegdheden, die verleend zijn krachtens deze wet alle geldig verklaart, laat ik zeggen tot 1 Juli of zooveel lateren datum als noodig is, zoodat al deze menschen opnieuw zullen moeten aanvragen, dan lijkt mij dat het meest afdoende. Het middel, dat de heer Oud aangaf, vind ik niet rechtvaardig tegenover hen, die bona fide de bevoegdheid hebben verkregen, en gevaarlijk tevens, want dan zullen dus zoowel de goeden als de kwaden allen een strafvervolging hebben te risqueeren. Dat zou niet billijk zijn, en daarom lijkt mij het stellen van een datum, waarbinnen alle afgegeven bevoegdverklaringen weer vervallen, het meest juiste. Ieder kan dan opnieuw een aanvraag indienen en dan dient bij de nieuwe toekenning alleen zuiver het vestigingsbewijs nog eens getoetst te worden.

Ik zou echter den Minister willen vragen, bij een dergelijke wetswijziging ook voor te schrijven, welken titel die nieuwbevoegden dan zullen kunnen voeren. Mevrouw de Vries—Bruins heeft medegedeeld, dat de vier eersten, die in het Noorden een dergelijk bewijs hadden gekregen, een verklaring hadden ontvangen, dat zij als tand„arts” bevoegd zijn. Ik weet het niet zeker, maar ik geloof, dat zij zich vergist. Ik heb persoonlijk een dergelijke verklaring gezien, van een van de eersten, die in het Noorden des lands die bevoegdheid gekregen had. Daarop stond deze verklaring van den inspecteur der Volksgezondheid, dat hem hierbij de bevoegdheid werd verleend tot uitoefening der tandheelkunde overeenkomstig de wet van 29 Juni 1925. Enkele personen hebben niet alleen daarin, maar trouwens ook om andere redenen, en m. i. volkomen te recht, aanleiding gevonden om zich te noemen: „tandheelkundige”. Dat hierop weer het noodig lawaai ontstond in de wereld der tandartsen, die blijkbaar „vergat”, of althans hoopten, dat anderen vergeten zouden zijn, hoe zij zelf zich destijds reeds tand„arts” noemden, toen hun wettelijke titel nog slechts die van tand„meester” was; ik zeg, dat daarop nu het noodig lawaai ontstond in de wereld der tandartsen, spreekt vanzelf. Toch wil ik in dit verband eens even er aan herinneren, hoe nog niet zoo heel lang geleden een der tandartsen zelf lustig met zijn eigen collegas en hun titel-

graagheid den draak stak, nl. de tandarts de heer Bisseling, die in het *Tijdschrift voor Tandheelkunde* een rede van hem doet afdrucken over aankondigingen uit Nederlandsche couranten van vroeger, waarin ik o.a. letterlijk lees:

„Titelzucht is een menselijke zwakheid, waarom dus ook niet aan tandartsen eigen? De „lantloopers” die in de 17de eeuw tanden trokken, gingen zich „meester” noemen; de „meesters” begonnen zich „tandartsen” te noemen: de „tandartsen” wilden gaarne voor „doctors” doorgaan.”

Het doet dus wel eenigszins comisch aan, dit misbaar, nu van die zijde komende tegen den titel „tandheekundige” van de thans bona fide bevoegd verklaarden. In een onzer steden had men het blijkbaar zoo ver weten te sturen, dat een of andere, met niet te veel serieus werk beladen parketambtenaar blijkbaar wel eens een procesje zou willen gaan beginnen tegen een dezer tandheekundigen. Het Departement van Justitie heeft voor deze moeilijkheid gelukkig een stokje gestoken en zal nu overleg met het Departement van Arbeid plegen over het uitdenken van een goeden titel. Mijnheer de Voorzitter! Dan wil ik thans reeds wel als mijn meening zeggen, en het is mij gebleken, dat meerdere leden dezer Kamer daar zoo over denken, dat de titel van „tandheekundige”, naar den eenen kant ter onderscheiding van tand„arts”, naar den anderen kant ter onderscheiding van den uitsluitenden technicus, mij juist heel geschikt en juist voorkomt. Nemen we het arrest van den Hoogen Raad van 9 Februari 1920 tot basis, welke ook de basis is van het verleden jaar door ons aangenomen wetje, dat is in confesso, dan is het zeer zeker waar, dat zij, die onder die novelle zouden vallen, geen volledige tandartsen waren, maar aan den anderen kant ook niet enkel maar technici, die het gebitje mochten in elkaar zetten. Och, Mijnheer de Voorzitter, als dat maar alleen de bedoeling dier „bevoegdverklaring” zou zijn geweest, zouden de officieele artsen waarlijk niet zulk een misbaar hebben gemaakt. Hun verzet tegen de wet was immers juist gericht tegen de niet enkel technische instrumentmakersbevoegdheden, die zouden worden uitgereikt, maar tegen het heele „gereedmaken van den mond daartoe”, wat voor ieder verstandig mensch natuurlijk ook beteekent b. v. het verwijderen van tanden of kiezen, zoodra de aanwezigheid daarvan den mond nog niet „gereed” doet zijn voor het te plaatsen gebit, dat de bevoegdverklaarde noodig acht te plaatsen.

Ik herhaal dus, de titel van „tandheekundige” lijkt mij ter onderscheiding naar beide kanten de meest juiste en ik spreek den ernstigen wensch uit, dat als de Minister dezen titel niet kiest, hij in ieder geval bij het bepalen van den titel allereerst overleg zal plegen met de organisatie van hen, die dezen titel zullen hebben te dragen, en zeker niet zich een titel voor deze menschen zal laten opdringen van de zijde der tandartsen, die ten opzichte van alles wat deze wet beoogt, steeds hebben gestaan in fel vijandige houding, en die natuurlijk, na alle vergeefsche pogingen om deze zaak zooveel mogelijk tegen te werken, nu ten slotte nog niets liever zouden zien, dan dat de bevoegdverklaarden met een of ander titeltje werden opgescheept, waarvan òf het Nederlandsche volk niets zou begrijpen, als bijv. „prothetist” of zo iets, òf dat eigenlijk eer een stempel van minderwaardigheid zou meebrengen in plaats van erkenning. Absoluut verwerpelijk lijkt mij daarom ook den titel bijv. van „bevoegd tandtechnicus”, ten eerste omdat men dan uit zou gaan van de veronderstelling, dat er dus ook nog onbevoegde tandtechnici zullen zijn, terwijl ieder verwacht, dat de Regeering nu juist na deze novelle flink zal optreden om daaraan een einde te maken, omdat zij de schifting heeft aangebracht, ten tweede omdat, zooals ik reeds gezegd heb, de bevoegdverklaring volgens de novelle niet uitsluitend op de „techniek” slaat, en ten derde, omdat juist door de vele prutsers die in dat vak toen er nog vrijwel anarchie heerschte, zijn binnengeslopen, de heele naam tandtechnicus bij ons volk niet steeds een aangenamen klank heeft gekregen. Geef dus den bevoegdverklaarden een behoorlijken, begrijpelijken honorabelen titel, wees met de honorabiliteit van dien titel niet te krenterig, maar minstens zoo loyaal als de heeren tandartsen — die immers heelemaal geen „artsen” zijn — dit ook voor zich zelf hebben gewenscht en — nog eens dan geloof ik dat de titel „tandheekundige” de meest voor de hand liggende is.

Mijnheer de Voorzitter! Gaarne wensch ik mij aan te sluiten bij hetgeen de heer Oud heeft gezegd omtrent de houding der tandartsen. Als ook maar een-tiende waar zou zijn dat die heeren zoo onbaatzuchtig gedreven worden in hun actie tegen dit wetje ten gevolge van hun angst voor het schade lijden van belangen der volksgezondheid, och, Mijnheer de Voorzitter, dan zou ik willen vragen: Hoeveel schade aan die volksgezondheid hebben die heeren dan niet zelf door hun houding teweeggebracht en gesticht. Nimmer zou een toepassing van dit wetje tot zulke excessen hebben kunnen leiden, indien die heeren

een wat minder kleinzielig, bekrompen, en door den gewonen concurrentiezucht en broodnijd ingegeven standpunt hadden ingenomen, dan zij helaas gedaan hebben. Hoe geheel anders zou deze affaire geloopt zijn, indien die heeren eens, royaal met bijv. de Vereeniging van zelfstandige tandtechnici samenwerkende, tot het Departement hadden gezegd: geef ons beiden als organisatie, als er aanvragen om bevoegdverklaring inkomen, die eens ter inzage, wij zullen bona fide niet de wet helpen saboteeren, vechtende er tegen tot het bittere einde, maar helpen invoeren, maar wij kennen onze pappenheimers beter dan gij Departementambtenaren en Minister. Mijnheer de Voorzitter! Wanneer de heeren tandartsen dat hadden gedaan, dan zouden hun jermiades over dié „schade aan de volksgezondheid” heel wat minder onecht hebben geklonken dan thans. Die heeren hebben zich op een zuiver concurrentiestandpunt geplaatst, nog erger dan twee kruideniers, of twee advocaten, of twee Kamerleden, zooals men mij toeroept. Jawel, maar dan toch met deze reserve voor deze laatsten, dat daar toch nog steeds zeer belangrijke vragen van principe te pas komen. Neen, Mijnheer de Voorzitter, eerlijk gezegd, voelt men de vraag haast opkomen of een groot deel der wereld van de tandartsen eigenlijk in een sabotage van de wet niet nog een middel meende te zien om van de heele wet weer af te komen!

Mijnheer de Voorzitter! Ten slotte herhaal ik met grooten aandrang mijn vraag: Welke zijn de motieven geweest, waarop personen, die op 10 Juni 1913 ongeveer 13, 14, 15, 16 jaar zijn geweest, thans deze bevoegdheid hebben verkregen in beroep? De hoofdinspecteur der Volksgezondheid de heer dr. Terburgh zal als verstandig man toch wel afwijzend hebben geadviseerd, en zeer zeker ook wel op grond van den leeftijd. We krijgen dan dus dezen toestand, dat het Departement er nog opmerkzaam op is gemaakt, dat deze personen in 1913 nog zoo jeugdig waren. Vergissingen kunnen dus hier niet in het spel zijn; welnu, ik vraag nog eens: welke zijn de stukken, de feiten, de motieven, op grond waarvan de Minister ondanks die wetenschap toch de bevoegdheid verleende? Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop, dat de Minister de Kamer duidelijk en volledig zal inlichten en dat hij voor de toekomst die maatregelen zal willen nemen, die o. m. ook door mij werden aanbevolen. Ik geef hem ernstig in overweging, hoe sympathiek dit misschien ook moge zijn uit een persoonlijk oogpunt, deze in geen enkel opzicht te verdedigen zaken nu maar met den mantel der liefde te gaan bedekken door alles een-

voudig goed te praten wat gebeurd is. Het gaat hier om Landsbelangen en niet om de handelingen door dik en dun van ambtsvoorgangers goed te praten. Neemt de Minister voor de toekomst geen eigen standpunt in en verklaart hij openlijk alles te zullen doen om de kwade gevolgen van dit beleid te keeren, dan geloof ik, dat hij èn in de Kamer èn in het land een heel wat plezieriger en sympathieker indruk zal maken dan tot nog toe bij deze debatten het geval is geweest.

De heer van Gijn: Mijnheer de Voorzitter! Bij afwezigheid van den heer Boon, die degene is, die in deze Kamer reeds is opgekomen voor de tandtechnici, die in 1913 zijns inziens onbillijk behandeld zijn, zou ik, voor er een ontwerp werd ingediend, gaarne enkele opmerkingen willen maken.

Ik kan verklaren, dat ook de heer Boon van meening is, dat de wet is uitgelegd op een wijze, die niet in overeenstemming is, doch in strijd met den tekst en de bedoeling van de wet.

In onze fractie waren wij niet alleen de meening-Boon toegedaan. Ik kan mij er op beroemen, dat ik met mevrouw de Vries—Bruins heb behoord tot de weinigen, die getracht hebben de totstandkoming van de wet te voorkomen, niet omdat wij vermoedden, dat zij op deze wijze zou worden uitgelegd, maar omdat wij bevreesd waren voor een uitlegging die te ver zou gaan. Onze fractievoorzitter, de heer Dresselhuys, heeft zich op vele wijzen door Minister Aalberse laten overtuigen, omdat ook hij bevreesd was voor de uitlegging, ook alweer: niet voor de uitlegging die wij thans gezien hebben, maar voor een door niemand in de Kamer bedoelde.

Intusschen zouden wij allen, ook de heer Boon, tegen deze wet gestemd hebben, indien in de verste verte ware te voorzien geweest, wat wij thans gezien hebben.

De quaestie van den leeftijd vind ik zoo ergerlijk, dat ik eerlijk moet zeggen daaraan te moeten verbinden een herinnering aan de heeren, aan de Regeeringstafel gezeten, dat wij een wet hebben op de Ministerieele verantwoordelijkheid. Het is in casu nog niet ernstig genoeg om een strafvervolgung in te stellen, maar, een dergelijke wet is er toch. Wanneer men achter de Regeeringstafel gezeten, reeds als men niets anders kan dan 13 van 26 aftrekken, tot de conclusie moet komen, dat een wet door een voorgelegde beslissing zou worden geschonden, dan moet ik verklaren, dat de wet door zulk een beslissing

opzettelijk geschonden is en dat de Hooge Raad in dit geval, als de zaak voor hem werd gebracht, niets anders zou kunnen doen dan den Minister strafrechtelijk veroordeelen.

Ik wil er op wijzen, dat ik met mevrouw de Vries—Bruins het niet eens ben, dat het vooral een ernstige zaak voor de volksgezondheid is. Het is mijns inziens veel erger uit het oogpunt van de schending van het recht.

Wij moeten er op wijzen, dat wij in de wetten, die wij aannemen, tegenwoordig ontzettend veel overlaten aan de Ministers en hun ambtenaren en dat, wanneer zij op deze wijze verder mochten gaan met bij de uitvoering opzettelijk die wetten te schenden, de wet op de Ministerieele verantwoordelijkheid op hen zal moeten worden toegepast.

Thans nog iets over de twee motiën.

Ik ben het met de heeren Beumer en Duys eens, dat wij deze zaak in orde moeten maken door middel van een wet. Ik geloof ook, dat het een onbegonnen werk ware, processen — en dan misschien wel een honderdtal — uit te lokken. De aangewezen weg is om in een wet te zeggen: tot 1 Januari 1927 gelden de vergunningen van de wet van 1925 en daarna zullen zij niet meer gelden, tenzij de houder een examen aflegt, zooals mevrouw de Vries—Bruins en ik dat in 1925 in de wet hebben willen opgenomen gezien. Ik kan in dit geval zeggen: on revient toujours à son premier amour.

Wat de motiën betreft ben ik het ook met die van den heer Beumer eens, maar wat gebeurd is, ergert mij in zoo hooge mate, dat geen motie sterk genoeg kan zijn, waarom ik mij, en naar ik geloof mijn geheele fractie, zal vereenigen met de motie van mevrouw de Vries—Bruins.

De heer Slotemaker de Bruine, Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid: Mijnheer de Voorzitter! Ik zou willen beginnen met een paar betrekkelijke kleinigheden, die toch wel van eenige beteekenis zijn. Mevrouw de Vries—Bruins heeft mij hooren zeggen: ik hecht niet aan brieven, die ik niet gezien heb. Ik heb mij anders uitgedrukt; ik heb alleen gezegd: ik mag mij geen oordeel vormen op grond van brieven, die ik niet gezien heb.

Bovendien heeft men mij hooren zeggen: ik stoor mij niet aan de bedoeling van de wet, maar alleen aan de letter en evenmin aan de historie, doch alleen aan de wet. In het verband, waarin ik die zin-

sne gebruikt heb, heb ik tegen den heer Beumer niet gezegd, dat de bedoeling van de wet mij niet schelen kan, maar alleen, dat ik hetgeen aan de totstandkoming van de wet is voorafgegaan, zal laten rusten in dezen zin, dat ik niet meer spreek over de vraag: beperkte of volledige tandprothese.

In de derde plaats zou het misschien toch wel goed zijn, indien ik nu het grootste gedeelte voorlees van den brief, die door mij geschreven is aan de Maatschappij tot bevordering van de Tandheelkunde. Dan kan men precies zien wat ik gezegd heb in verband met de gedragslijn van mijn ambtsvoorganger. Het ging over het onderzoek of de bevoegdheid verleend is in strijd met de wet. Daarop heb ik geschreven:

„Daarbij is mij gebleken, dat geregeld nauwgezet is nagegaan of de personen, die in aanmerking meenden te komen, vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten en of zij voor die toepassing bekwaam moesten worden geacht. Ten aanzien van dit laatste punt is vastgehouden aan de lijn, die Minister Aalberse in de Tweede Kamer heeft aangegeven, toen hij zeide, dat ook op andere wijze dan uit een buitenlandsch diploma bekwaamheid zou kunnen blijken; wanneer vaststond, dat iemand in de practijk goed werkte, werd aangenomen, dat er voldoende waarborg was voor zijn bekwaamheid.

Deze gedragslijn, waarmede in overeenstemming met bovenbedoelde, bij de behandeling van het wetsontwerp in de Tweede Kamer door de Regeering gegeven toelichting, mijn onmiddellijke ambtsvoorganger is aangevangen, is ook door mij gevolgd.”

Mijnheer de Voorzitter! Ik vlei mij, dat men bij nalezing van dezen tekst zien zal, dat ik inderdaad niet gesproken heb over de wijze, waarop deze norm is gebruikt, maar alleen over de vraag, welke norm men beoogde.

Mijnheer de Voorzitter! Eindelijk nog een opmerking, n.l., dat ik aan het Departement ben opgetreden 8 Maart, waarmede ik tot de hoofdzaak kom. De heer Duys heeft mij gevraagd, in verband met het geval van de twee dertienjarigen, om hier thans te zeggen, op welken grond er ten slotte door den hoofdinspecteur afwijzend is beslist en door den Minister toewijzend. Ik heb reeds medegedeeld, dat ik de stukken had gelezen, maar de heer Duys zal kunnen goedkeuren, dat

ik zeg, dat ik deze stukken op het oogenblik niet in het hoofd heb. Daarom is het mij onmogelijk de stukken op het oogenblik voor te lezen, en te kunnen zeggen, op grond waarvan men positief of negatief heeft te concluderen. Maar wanneer men mij overigens heeft hooren goedpraten, wat gebeurd is, dan moet ik mij zeer ongelukkig hebben uitgedrukt. Ik heb mij beijverd om mij voorzichtig en objectief uit te drukken, omdat ik er inderdaad voor gevoelde om te gaan in de lijn, door den heer Duys aangewezen, voor zoover betreft de verantwoordelijkheid van mijn ambtsvoorganger, maar ik heb aan het einde van mijn rede reeds gezegd, dat ik gaarne genegd ben om speciale gevallen, die te mijner kennis gebracht worden.....

De heer O u d: Ik heb u zestien gevallen genoemd!

De heer v a n d e n T e m p e l: De zaak is anders toch ernstig genoeg, opdat u ze zelf nagaat.

De heer S l o t e m a k e r d e B r u i n e, Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid: Ik heb geen enkel bezwaar om te zeggen, dat ik natuurlijk volkomen bereid ben — de quaestie, welke hier thans gesteld is, met de gegevens, welke zijn medegedeeld door mevrouw de Vries—Bruins, was mij immers niet bekend — de zaak opnieuw te overwegen. Welke weg daarbij eventueel moet worden ingeslagen, kan ik — niemand zal van mij iets anders verwachten — op dit oogenblik niet beslissen. De beschouwingen daaromtrent van de heeren Oud, Beumer, Duys en van Gijn loopen niet in ieder opzicht parallel. Ik zal den plicht hebben ieder dier vier mogelijkheden nadrukkelijk onder de oogen te zien. Ik wil zeggen, dat ik in dit geval gaarne bereid ben te denken aan de opmerking van den heer Duys, dat, wanneer hier een bepaalde categorie bestaat, men eigenlijk ook wel een bepaalden vastgestelden titel zal moeten hebben. Ik wil gaarne met betrekking tot hetgeen ik niet heb gedaan objectief spreken en ik wil gaarne met betrekking tot den toestand, waarin wij op dit oogenblik zijn, alles nauwkeurig bezien en overwegen welke weg is in te slaan.

De heer O u d: Welke van de 16 gevallen zijn nu voor uw rekening en welke voor rekening van uw ambtsvoorganger?

De heer dr. d e V i s s e r: Dat kan de Minister niet weten.

De heer Slotemaker de Bruine, Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid: Ik kan zeggen, dat ik op 7 Maart nog niet was opgetreden.

Mevrouw de Vries—Bruins: Mijnheer de Voorzitter! In de eerste plaats een woord over de motie van den heer Beumer. Ik zie feitelijk niet in het verschil tusschen die motie en de mijne. De strekking dier beide moties is volkomen dezelfde, nl. deze, dat men van uit de Kamer aandrang op den Minister wil uitoefenen om te zorgen, dat aan dezen onrechtmatigen en ongewenschten toestand spoedig een eind zal worden gemaakt.

Volgens den heer Beumer staat er in mijn motie iets te veel, maar in de zijne staat evenzeer iets te veel. De heer Beumer zegt, dat de wet niet met voldoende soberheid is uitgevoerd. Ik meen integendeel, dat de wet veel te sober is uitgevoerd, wanneer men daar dan ten minste onder wil verstaan na te beperkt onderzoek. Ik geloof, dat, wanneer de uitvoering minder sober was geweest, geheel andere resultaten zouden zijn verkregen.

Ik meen goed te doen door mijn motie te handhaven, en hoop, dat zij zal worden aangenomen.

Ook door de laatste woorden van den Minister ben ik niet overtuigd, dat mijn motie niet noodig is en dat de aanneming er van geen goede resultaten zou hebben.

De Minister heeft in zijn tweede antwoord een anderen toon laten klinken dan in zijn eerste en dat was noodig, want geen der Kamerleden heeft het standpunt van den Minister verdedigd. Van alle kanten heeft de Minister moeten ondervinden, dat de toestand onjuist was en er zoo spoedig mogelijk verbetering werd gewenscht. Ik meen, dat door aanneming van mijn motie die verbetering zal worden bevorderd. Alleen door een wet kan er verbetering komen en ik geloof, dat wij in art. 26 der Drankwet een voorbeeld hebben, hoe deze zaak moet worden geredresseerd.

In artikel 28 van de Drankwet wordt gezegd, dat vergunningen kunnen worden teruggenomen, wanneer omstandigheden, waaronder zij zijn verleend, later anders blijken te zijn, m.a.w., wanneer vergissingen zijn gemaakt. Ik geloof, dat wij in navolging daarvan maatregelen moeten nemen, waarbij die bevoegdheden worden teruggenomen, waaraan dan een onderzoek moet voorafgaan en wel een onderzoek door deskundigen, b.v. van twee artsen en twee tandartsen, aan welke

commissie desnoods een der bekwaamste tandtechnici kan worden toegevoegd; in ieder geval echter een onderzoek door een deskundige commissie en niet alleen door het Departement. Zoo moet men komen tot het ongedaan maken van het onrecht en ik hoop, dat de Kamer dat zal uitspreken door vóór mijn motie te stemmen.

De bedoeling van mijn motie is juist het laatste gedeelte van de rede van den Minister te onderstrepen.

De heer O u d: Mijnheer de Voorzitter! Ik moet tot mijn leedwezen beginnen met op te merken, dat ook het nader antwoord van den Minister mij in geen enkel opzicht heeft bevredigd. De Minister is verre gebleven beneden den plicht, dien een Minister heeft, wanneer hem inlichtingen worden gevraagd door de Volksvertegenwoordiging. De houding van den Minister is buitengewoon merkwaardig. In eersten termijn zeide hij, dat de zaak niet zooveel beteekent; dat er ten hoogste een enkel geval is geweest, waarin de bevoegdheid niet had moeten worden verleend, terwijl zij verleend is op grond van valsche inlichtingen, maar dat hij zal overwegen wat hij daartegen zal doen. In tweeden termijn wil de Minister de Kamer naar huis sturen met de mededeeling: wees maar gerust; ik zal de zaak onderzoeken, als er maar gevallen te mijner kennis worden gebracht. Maar ik heb reeds genoemd 16 gevallen, die ter kennis van den Minister zijn gebracht, en ik heb den Minister uitdrukkelijk gevraagd, welke daarvan voor zijn rekening zijn en welke voor dit van zijn ambtsvoorganger. Daarop zeide de Minister dit bij het ontbreken van de betreffende stukken niet in eens te kunnen zeggen, en dr. de Visser ondersteunde dat door een interruptie en zette tegen mij een gezicht, alsof hij zeggen wilde: hoe kunt gij nu zoo iets onredelijks vragen van den Minister om te vertellen, welke gevallen voor zijn rekening komen en welke voor die van zijn ambtsvoorganger. Maar zoo onredelijk was het toch niet, want de Minister wordt niet voor iets nieuws gesteld. Ja, als ik plotseling in de vergadering gekomen was met een lijstje van 16 namen, die ik gekregen had uit een den Minister geheel onbekende bron, en ik had pardoes al die namen voorgelezen, dan zou de Minister gelijk gehad hebben, maar die 16 namen komen voor in een brief, die 16 April aan den Minister is geschreven en waarin de organisatie van de tandartsen zich beklagt over de wijze van toepassing van deze wet.

Nu mag ik toch zeker verwachten, dat een bewindsman, die zijn taak ernstig opvat en er zich niet met praatjes afmaakt, wanneer hij weet,

dat een interpellatie aan de orde komt, die voldoende tijdig is aangekondigd, er rekening mee houdt, dat over deze punten inlichtingen worden gevraagd, en er zich niet van afmaakt met te zeggen: het is voor rekening van mijn ambtsvoorganger. Hij moet dan ook, zonder de dossiers bij zich te hebben, goed weten of hij zelf gevallen heeft gehad van personen van den leeftijd van 13 jaar of niet. Wanneer de Minister meent zich zoo van de zaak te kunnen afmaken, moet de Kamer hem aan het verstand brengen, dat dit niet gaat. Als hij zegt: ik heb de zaak niet bestudeerd, hebben wij ons daarbij in zooverre neer te leggen, dat wij op dit oogenblik geen antwoord kunnen verlangen; dat wij naar huis kunnen gaan met de gedachte: deze Minister deugt niet voor zijn taak, omdat hij de belangrijkste punten, waarom het gaat, niet weet, maar de wetenschap zelf kunnen wij hem niet geven. Doch de Minister dient het wel te weten, en wij behoeven geen genoegen te nemen met een eenvoudige uitvlucht, zoodat u, Mijnheer de Voorzitter, aan het einde de gebruikelijke dankbetuiging geeft voor de verstrekte inlichtingen..... die wij niet gekregen hebben. Om den Minister in de gelegenheid te stellen, zijn gedragslijn te verbeteren, heb ik de eer voor te stellen, deze beraadslaging te schorsen, opdat de Minister alsnog kan nakijken wat hij te voren had moeten nakijken en ons alsnog de verlangde inlichtingen zal kunnen geven.

De Voorzitter: De heer Oud stelt voor de beraadslaging te schorsen.

Dit voorstel wordt ondersteund door de heeren Duys, Joekes, Ebels en Marchant.

Dit voorstel van den heer Oud tot schorsing der beraadslaging wordt verworpen met 60 tegen 5 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren Vliegen, Albarda, Moller, Knottenbelt, mejuffrouw Groeneweg, de heeren Lingbeek, Deckers, Staalman, van der Heide, Zandt, IJzerman, Vos, Schokking, van Rijckevorsel, van Boetzelaer van Dubbeldam, van Rappard, Langman, Ruten, Sannes, van Braambeek, Aalberse, mejuffrouw Westerman, de heeren Snoeck Henkemans, van den Heuvel, Tilanus, Engels, van der Sluis, Kortenhorst, de Wilde, Wintermans, Bakker, van Zadelhoff, Bulten, van Sasse van Ysselst, dr. de Visser, Lovink, van Gijn, Kersten,

van den Tempel, Schouten, Zijlstra, J. B. van Dijk, van Voorst tot Voorst, K. ter Laan, Ament, Beumer, Drop, Heemskerk, van Rijzewijk, Kuiper, Krijger, Loerakker, van de Bilt, Cramer, mevrouw de Vries-Bruins, de heeren Kampschöer, Duys, J. J. C. van Dijk, J. ter Laan en de Voorzitter.

Vóór hebben gestemd de heeren Oud, Joekes, Marchant, Ebels en van Aalten.

De heer Oud: Mijnheer de Voorzitter: Nu de Kamer niet bereid is gebleken om den Minister in de gelegenheid te stellen zich later nog nader te verantwoorden, wil ik nog een enkele opmerking maken omtrent de stem, die door mij zal worden uitgebracht over de verschillende moties. Ik ben geneigd om aan ieder van de ingediende moties mijn stem te geven, omdat ik meen, dat de houding van den Minister van dien aard is geweest, dat geen motie mij op het oogenblik te kras zou zijn om daaraan mijn stem te geven. Alleen zou ik van den heer Beumer nog graag een nadere toelichting ontvangen, wat hij bedoelt met de uitdrukking, dat de uitvoering niet met de noodige soberheid heeft plaats gehad.

Het wil mij echter voorkomen, dat ook met aanvaarding van de moties van mevrouw de Vries-Bruins en den heer Beumer deze interpellatie niet kan afloopen. Ik meen, dat de Kamer verplicht is, ook haar oordeel uit te spreken over de wijze, waarop deze Minister zich tegenover de Kamer heeft verantwoord. Dat doen de beide moties niet. Zij spreken alleen een oordeel uit over de wijze, waarop de wet is uitgevoerd, maar het gaat hier om een ander, voor het Parlement hoogst belangrijk punt, om deze vraag nl.: heeft deze Minister van Arbeid zich voldoende verantwoord op de inlichtingen, die van hem gevraagd zijn? Ik heb in mijn rede, vóór ik het voorstel tot schorsing indiende, reeds uiteengezet, waarom ik van oordeel ben, dat de verantwoording van den Minister in geen enkel opzicht naar iets lijkt.

Thorbecke heeft eens gezegd, sprekende van den plicht van Ministers, om zich te verantwoorden tegenover de Kamer, dat dat in de eerste plaats in zich sluit de plicht om te antwoorden op de inlichtingen, die den Minister gevraagd worden. Op de inlichtingen, die ik den Minister pertinent gevraagd heb, die volkomen verband hielden met het onderwerp der interpellatie, die volstrekt niet betroffen zaken, die slechts zijdelings verband houden met het onderwerp der interpella-

tie, maar die den Minister bekend moesten zijn, omdat zij betreffen een correspondentie over deze zaak met den Minister, daarop heb ik geen inlichtingen gekregen en men heeft getracht ons naar huis te sturen met de mededeeling, dat de dossiers niet aanwezig zijn. Ik meen dus, dat de Kamer niet voldoende ingelicht is en dat deze dat dient uit te spreken. Ik heb daarom de eer, voor te stellen een motie, die ik hierbij op uw tafel deponeer.

De Voorzitter: Door den heer Oud wordt voorgesteld de volgende motie van orde:

„De Kamer,
van oordeel, dat de verantwoording van den Minister onvoldoende is geweest,
gaat over tot de orde van den dag.”

Deze motie van orde wordt ondersteund door de heeren Ebels, Joekes, Marchant en van Aalten en kan mitsdien een onderwerp van beraadslaging uitmaken.

Ik stel voor, de beraadslaging over deze motie van orde te doen plaats hebben te gelijk met deze interpellatie.

Daartoe wordt besloten.

De heer Heemskerk: Mijnheer de Voorzitter! Ik heb het woord gevraagd om uiteen te zetten, waarom ik de voorkeur geef aan een motie in den geest als die van den heer Beumer, boven die van mevrouw de Vries—Bruins. Nu er weer een derde motie is ingekomen, zal ik van de gelegenheid gebruik maken om ook mijn bezwaren daartegen mede te deelen.

Ik meen, dat wij mevrouw de Vries dankbaar mogen zijn voor deze interpellatie en met de strekking van hetgeen door haar gezegd is, kan ik mij, evenals de heer Beumer, volkomen vereenigen. Ik meen ook wel, dat er reden is voor een uitspraak van de Kamer, maar het gaat bij mij over de methode van redigeeren van moties en daaraan inhoud te geven.

Tegen de motie van mevrouw de Vries—Bruins heb ik twee bezwaren. In de eerste plaats, omdat er in staat, dat de Kamer van oordeel

is, dat de uitvoering van de wet van 29 Juni 1925 (Staatsblad no. 282) niet in overeenstemming is met haar geest en letter.

Het is wel mogelijk, dat mevrouw de Vries daarin gelijk heeft. Oogenschijnlijk is er een geval genoemd, waar het haast niet anders kan, namelijk van den dertienjarigen jongen. Maar om dat oordeel uit te spreken, zouden wij eigenlijk de dossiers moeten kennen. Het loopt ook volstrekt niet over dat eene geval, mevrouw de Vries zal dat zelf onmiddellijk toegeven, want haar bezwaar is juist, dat er veel te veel bevoegdheden zijn uitgereikt. Nu is de Kamer niet knapper dan een rechterlijk college en er is geen enkel rechterlijk college, dat een uitspraak kan doen zonder van de stukken te hebben kennis genomen. Daarom meen ik, dat de Kamer met het uitspreken van een oordeel wat soberder moet zijn dan bij het redigeeren van moties over het algemeen schijnt te worden aangenomen.

Bij mij staat de zaak anders. Er zijn inlichtoingen gevraagd over de uitvoering der wet. Die zijn niet van dien aard geweest, dat wij de overtuiging hebben kunnen verkrijgen, dat de wet op de juiste wijze is uitgevoerd. Het ware wenschelijk geweest, dat zij wel van dien aard waren geweest, dat wij ons bevredigd hadden gevoeld. In dien toestand verkeerden wij niet. Dat wordt uitgesproken door de motie-Beumer, dat de Kamer niet overtuigd is, dat de uitvoering van de wet van 20 Juli 1925 met de noodige soberheid en op de meest juiste wijze heeft plaats gehad.

Ik geloof, dat, wil een motie waarde hebben, de woorden van de motie niet de grenzen moeten overschrijden van wat men eigenlijk kan uitspreken.

Nu is misschien de formulering van de motie van den heer Beumer eenigszins zacht, eenigszins sober. Er zou misschien iets voor te zeggen zijn, om in plaats van te spreken „met de noodige soberheid en op de juiste wijze heeft plaats gehad” te zeggen: „in overeenstemming met haar letter en bedoeling heeft plaats gehad.”

De Minister heeft bij ons niet de overtuiging kunnen vestigen, dat de wet is uitgevoerd in overeenstemming met haar letter en haar bedoeling. Wanneer de Kamer dat uitspreekt, is dat een duidelijk resultaat van het debat, welk resultaat door ieder kan worden aanvaard.

De heer Oud zal wellicht zeggen: welnu, ik stel iets dergelijks voor. Maar de heer Oud zegt in zijn motie: „van oordeel, dat de verantwoording van den Minister onvoldoende is geweest.”

Dat is mij te persoonlijk. Ik geloof, dat wij op het oogenblik geen

aanleiding hebben om een motie aan te nemen, om den Minister persoonlijk te treffen, maar wel om den zakelijken indruk van het debat weer te geven.

Nu kom ik tot mijn tweede bezwaar tegen de motie van mevrouw de Vries—Bruins, dat daarin maatregelen worden aanbevolen.

Welke maatregelen?

Ik geloof in het algemeen, Mijnheer de Voorzitter — het is wel mogelijk, dat vele leden van de Kamer dat gevoelen niet deelen —, dat het wenschelijk is, in moties zoo min mogelijk maatregelen aan te bevelen. Wij moeten niet mederegeeren. Ik heb daar straks den heer Oud hooren zeggen: de Minister van Justitie moest nu eigenlijk eens een brief schrijven aan de parketten over het instellen van vervolgingen. De Minister van Justitie is niet eens in dit debat betrokken. Het is niet volstrekt onmogelijk, dat de Minister van Justitie dat moet doen, maar de Minister van Justitie moet iets dergelijks toch naar mijn meening zoo min mogelijk doen. Het wordt ook niet in een motie voorgesteld, maar men moet voorzichtig zijn met het suggereeren van maatregelen vanwege de Kamer aan de Regeering.

De Regeering moet zelf weten, welke maatregelen moeten worden genomen. Indien hier een motie wordt aangenomen, waarin te kennen wordt gegeven, dat de Kamer niet overtuigd is, dat de wet goed is uitgevoerd, zal de Minister er toe genoodzaakt zijn na te denken over de vraag, welke maatregelen moeten worden genomen. Ik hoop, dat hij het niet zal zoeken in den vorm van processen en artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, een denkbeeld, dat hier, indien ik mij niet vergis, door den heer Oud is geopperd.

De heer Oud: Pardon, ik heb juist gezegd, dat het op die manier niet gaat.

De heer Heemskerk: Des te beter!

Wanneer de Minister het b.v. zocht in het voorstellen van een nader wetsontwerp, zou er veel voor te zeggen zijn. Er zou ook veel voor te zeggen zijn, dat, indien dit niet gebeurt, een lid van deze Kamer gebruik maakt van het recht van initiatief.

Kunnen wij echter op het oogenblik het gevoelen uitspreken, dat een nadere wettelijke regeling goed zou zijn? Wij kunnen dat pas, wanneer wij het wetsontwerp voor ons hebben liggen. Daarom geloof

ik, dat het beter is, dat er een motie wordt aangenomen, die niets aanbeveelt, doch die eenvoudig den indruk van het debat weergeeft. En, zooals ik reeds zei: wellicht zou in de motie van den heer Beumer een kleine wijziging aangebracht kunnen worden. Wanneer men een motie aanneemt, waarin men zegt, dat men niet overtuigd is, dat de wet is toegepast, zooals het had behooren te geschieden, is dat, dunkt mij, voor de Regeering genoeg en houdt de Kamer zich strikt binnen de grenzen van wat de motie eigenlijk moet doen: het weergeven van den indruk van hetgeen gebeurd is.

De motie van den heer Oud doet dat ook, maar zij heeft een te persoonlijk karakter, en dat is mijn bezwaar tegen de motie-Oud. Wij moeten deze zaak zakelijk behandelen; wij zijn het allen vrijwel eens en waartoe dient een persoonlijk element gebracht in een quaestie, die ten slotte van zakelijken aard is?

De Voorzitter: Mevrouw de Vries—Bruins heeft haar motie van orde aldus gewijzigd, dat zij thans luidt:

„De Kamer, niet overtuigd, dat de uitvoering van de wet van 29 Juni 1925 Staatsblad no. 282 in overeenstemming is met haar geest en haar letter,

noodigt de Regeering uit, zoodanige maatregelen te bevorderen, zoo noodig in den vorm van een nieuwe wet, dat de door die uitvoering voor de volksgezondheid in het leven geroepen gevaren zooveel mogelijk kunnen worden weggenomen.
en gaat over tot de orde van den dag.”

De heer Beumer: Mijnheer de Voorzitter! Het is gebleken, dat ik dezen middag er naar gestreefd heb op de meest welwillende wijze op te treden, zoowel tegen de geachte interpellatie als tegen den Minister en tegen den voorsteller van de derde motie, den heer Oud, Het is duidelijk, dat ik in die lijn zal moeten doorgaan en ik wil dus beginnen met een antwoord te geven op de vraag van den geachten afgevaardigde, dien ik zooeven noemde. Deze wenschte te vernemen, waarom in mijn motie het woord „soberheid” was gebruikt en wat daaronder verstaan moest worden. Het is verwonderlijk, dat deze vraag in dit gezelschap gesteld kon worden. Er worden in de motie twee uitdrukkingen gebruikt, „soberheid” en „onjuiste wijze.”

Het waren allebei zachte uitdrukkingen, hetgeen in overeenstemming was met de door mij gevolgde gedragslijn.

In het Eenig Artikel van de wet van 29 Juni 1925 worden nl. objectieve criteria genoemd, waar de Minister af moet blijven, en ook een subjectief criterium, dat juist door hem moet worden gehanteerd. Welnu, voor zoover mocht komen vast te staan, dat de objectieve criteria zijn geschonden, is er reden om te spreken van het uitvoeren van de wet op „onjuiste wijze”. Voor zoover daarentegen in het geding is het subjectieve criterium, het door den Minister uitspreken van een oordeel over de hoedanigheid van eenige genoten opleiding, was er reden, om het woord „soberheid” te gebruiken, hetgeen in dit verband synoniem kan worden geacht met „ingetogenheid”, waaronder hier verstaan moet worden, dat bij de uitvoering van deze wet overeenkomstig hetgeen bij de beraadslaging zoo uitdrukkelijk naar voren is gekomen, door den Minister maar niet met volle handen visa zouden worden verleend, maar dat hij zich ernstig zou afvragen: is het in het geval, dat voor mij ligt, geoorloofd om uit te spreken dat deze opleiding voldoende waarborg geeft, dat hij, die haar heeft genoten, bekwaam is voor de volledige toepassing der tandprothese?

Mijnheer de Voorzitter, Ziedaar afdoende redenen om het woord „soberheid” in dit verband te gebruiken. Maar nu ik begrepen heb, dat dit aanleiding kan geven tot een niet volkomen begrijpen van mijn motie, en nu de geachte afgevaardigde, de heer Heemskerk, op wiens oordeel ik uit den aard der zaak hoogen prijs stel, al is er in onze fractie een zekere vrijheid van meening, meer dan in sommige andere fracties, heeft medegedeeld, dat hij zoo gaarne in deze motie zag gelezen de uitdrukking „in overeenstemming met hare letter en bedoeling”, nu is het wel duidelijk, dat ik niet het minste bezwaar heb, aan dit verzoek te voldoen. Ik wil dus mijn motie gaarne wijzigen, zoodat zij zal luiden:

„De Kamer,

niet overtuigd, dat de uitvoering der wet van 20 Juni 1925 (Staatsblad no. 282) in overeenstemming met hare letter en bedoeling heeft plaats gehad.

gaat over tot de orde van den dag.”

De Voorzitter: De heer Beumer heeft mijn motie van orde gewijzigd, zoodat deze thans luidt:

„De Kamer, niet overtuigd, dat de uitvoering der wet van 29

Juni 1925, Staatsblad no. 282, in overeenstemming met hare letter en bedoeling heeft plaats gehad, gaat over tot de orde van den dag."

De beraadslaging wordt gesloten.

De gewijzigde motie van orde van mevrouw de Vries—Bruins, luidende:

„De Kamer, niet overtuigd, dat de uitvoering van de wet van 29 Juni 1925, Staatsblad 282 in overeenstemming is met haar geest en haar letter,

noodigt de Regeering uit, zoodanige maatregelen te bevorderen, zoo noodig in den vorm van een nieuwe wet, dat de door die uitvoering voor de volksgezondheid in het leven geroepen gevaren zooveel mogelijk kunnen worden weggenomen.

en gaat over tot de orde van den dag."

wordt met 35 tegen 29 stemmen verworpen.

Tegen hebben gestemd de heeren Heemskerk, Kuiper, Krijger, Loerakker, van de Bilt, Kampschöer, J. J. C. van Dijk, Lingbeek, Decckers, Zandt, Vos, Schokking, van Vuuren, van Rijckevorsel, van Boetzelaer van Dubbeldam, Langman, Rutten, Aalberse, Snoeck Henkemans, van den Heuvel, Tilanus, Engels, Wintermans, Bakker, van Sasse van Ysselt, dr. de Visser, Lovink, Kersten, Schouten, Zijlstra, J. B. van Dijk, van Voorst tot Voorst, Ament, Beumer en de Voorzitter.

Vóór hebben gestemd de heeren van Aalten, Cramer, mevrouw de Vries-Bruins, de heeren Duys, J. ter Laan, Vliegen, Albarda, Moller, Knottenbelt, mejuffrouw Groeneweg, de heeren Oud, Staalman, van der Heide, IJzerman, van Rappard, Sannes, van Braambeek, Joekes, mejuffrouw Westerman, de heeren van der Sluis, Kortenhorst, Marchant, van Zadelhoff, Bulten, van Gijn, van den Tempel, Ebels, K. ter Laan en Drop.

De gewijzigde motie van orde van den heer Beumer, luidende:

„De Kamer, niet overtuigd, dat de uitvoering der wet van 29

Juni 1925, Staatsblad no. 282, in overeenstemming met hare letter en bedoeling heeft plaats gehad, gaat over tot de orde van den dag."

wordt met 63 tegen 1 stem aangenomen.

Vóór hebben gestemd de heeren Kuiper, Krijger, Loerakker, van de Bilt, van Aalten, Cramer, mevrouw de Vries-Bruins, de heeren Kampschöer, Duys, J. J. C. van Dijk, J. ter Laan, Vliegen, Albarda, Moller, Knottenbelt, mejuffrouw Groeneweg, de heeren Lingbeek, Oud, Deckers, Staalman, van der Heide, Zandt, IJzerman, Vos, Schokking, van Rijckevorsel, van Boetzelaer van Dubbeldam, van Rappard, Langman, Rutten, Sannes, van Braambeek, Joekes, Aalberse, mejuffrouw Westerman, de heeren Snoeck Henkemans, van den Heuvel, Tilanus, Engels, van der Sluis, Kortenhorst, Wintermans, Marchant, Bakker, van Zadelhoff, Bulten, van Sasse van Ysselt, dr. de Visser, Lovink, van Gijn, Kersten, van den Tempel, Schouten, Zijlstra, Ebels, J. B. van Dijk, van Voorst tot Voorst, K. ter Laan, Ament, Beumer, Drop, Heemskerk en de Voorzitter.

Tegen heeft gestemd de heer van Vuuren.

De motie van orde van den heer Oud, luidende:

„De Kamer,
van oordeel, dat de verantwoording van den Minister onvoldoende is geweest,
gaat over tot de orde van den dag",

wordt verworpen met 41 tegen 22 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren Loerakker, van de Bilt, Kampschöer, J. J. C. van Dijk, Knottenbelt, Deckers, Staalman, Zandt, oVs, Schokking, van Vuuren, van Rijckevorsel, van Boetzelaer van Dubbeldam, van Rappard, Langman, Rutten, Aalberse, mejuffrouw Westerman, de heeren Snoeck Henkemans, van den Heuvel, Tilanus, Engels, Kortenhorst, Wintermans, Bakker, Bulten, van Sasse van Ysselt, dr. de Visser, Lovink, van Gijn, Kersten, Schouten, Zijlstra, J. B. van Dijk, van Voorst tot Voorst, Ament, Beumer, Heemskerk, Kuiper, Krijger en de Voorzitter.

Vóór hebben gestemd de heeren van Aalten, Cramer, mevrouw de Vries—Bruins, de heeren Duys, J. ter Laan, Vliegen, Albarda, Moller, mejuffrouw Groeneweg, de heeren Oud, van der Heide, IJzerman, Sannes, van Braambeek, Joekes, van der Sluis, Marchant, van Zadelhoff, van den Tempel, Ebels, K. ter Laan en Drop.

De Voorzitter: Namens de Kamer zeg ik den heer Minister dank voor de verstrekte inlichtingen.

De vergadering wordt geschorst tot des avonds acht uur.
